

Lainvalmistelukunnan nuoremman jäsenen
varatuomari, lakitieteenkandidaatti

Eero Heikki Ilos T a m m i o n

ANSIOLUETTELO.

Suku- ja etunimi: Tammio, Eero Heikki Ilos.

Syntymäpaikka ja päivä. Opinnot ja tutkinnot. Viransijaisuus.
Virkaanastuminen ja virkaylennykset sekä kun- muut määräykset ja jul-
niamerkit ja palkinnot. kiset tehtävät.

	Vuosi	kuu- kausi	päivä	
Pori	1897	10	4	Seurattuaan alituomaria käräjillä saanut Turun hovioikeudelta ensimmäi- sen tuomarinmääräyksensä
Käytyään Helsingin Suoma- laisen Normaalilyseon tul- lut ylioppilaaksi	1915	5	15	lokakuun 26 päivänä 1926, jolloin määrätty toimit- tamaan välikäräjät seu- ranneen marraskuun 13 päivänä Perniön ja Finbyn pitäjien käräjäkunnassa
Filosofiankandidaattitut- kinto	1919	5	27	Halikon tuomiokuntaa.
Vihitty filosofianmais- teriksi	1919	5	31	
Kirjoitettuaan asianmu- kaisen kirjoituskokeen suomenkielellä ja osoitet- tuaan omaavansa asetuksen- mukaisen taidon puheessa ja kirjoituksessa käyttää ruotsinkielistä, suorittanut ylemmän oikeustutkinnon ja saanut lakitieteenkan- didaatin arvon.	1925	4	21	Maaliskuun 10 päivänä 1927 määrätty toimitta- maan saman vuoden laki- määräisten talvikäräjäin toinen yleinen istunto äskennäytöksessä käräjä- kunnassa.
Suomen kaupunkiliiton kun- nallisen keskustuomiston lainopilliseksi sihtee- riksi	1925	4	15	Heinäkuun 5 päivänä 1927 saanut määräyksen hoitaa Halikon tuomiokunnan tuo- marinvirkaa saman kuun 16 päivän alusta seuran- neen elokuun loppuun, jona hoitokautena toimittanut yhdessä yleisessä istun- non.
Otettu auskultantiksi Tu- run hovioikeuteen	1925	5	4	Lokakuun 26 päivänä 1927 saanut määräyksen toimit- taa saman vuoden lakimää- räisten syyskäräjien toi- nen yleinen istunto Hali- kon tuomiokuntaan kuulu- vassa Kiskon, Kiikalan, ja Suomensjärven pitäjien käräjäkunnassa.
Vannonut virkamies- ja tuomarinvalan	1925	5	4	
Saanut varatuomarin arvo- nimen	1928	12	20	Joulukuun 15 päivänä 1927
Lahden kaupungin kaupun- ginjohtajaksi	1931	7	1	
Vapaussodan muistomitali ruusun ja soljen kanssa	1918			

Virka- ja muu syyte ja miten se on päätynyt.	Kunnallinen tai muu toiminta viran ulkopuolella.	Opintomatkat. Lyhyt tieto kirjallisesta toiminnasta (voidaan käyttää erityistä liitettä).
--	--	---

Kunnallisen keskustoimiston sihteerin toimesta 1.4. - 31.7. 1926 (stipendimatka), 1.2. - 31.12. 1928 (lvk:n) jäsenenä ja 1.5. - 31.8. 1930 (stipendimatka).

Turun hovioikeuden 14 päivänä lokakuuta, 7 päivänä marraskuuta ja 28 päivänä joulukuuta 1929 annetuilla päätöksillä tuomittu rikoslain 40 luvun 21 §:n nojalla kolmesta varomattomuudesta tehdystä virkavirheestä saamaan kustakin varoituksen.

Hämäläis-osakunnan kuraattorina 1923 -1925.

Keskuskauppakamarin välityslautakunnan jäsenenä 1929-1932 ja 1934.

Eduskunnan lakija ja talousvaliokunnan sihteerinä vuodesta 1927 kevääseen 1931 sekä syksystä 1933 edelleen.

Kutsuttu kunnallistaloudellisen neuvottelukunnan jäseneksi toukokuun 12 päivänä 1932.

Valtiontilintarkastajain sihteerinä 1/XI 1934 lähtien.

Eräissä komiteoissa jäsenenä, sihteerinä tai asiantuntijana.

Helsingin yliopiston stipendillä v. 1921 7 kuukauden aikana opiskellut Heidelbergin ja Kiellin yliopistoissa.

Nauttien apuraha Alexander von Humboldt-säätiöstä harjoittanut opintoja v. 1926 4 kuukauden aikana Heidelbergissä ja Berliinissä.

Lainopillisella matkarahalla harjoittanut v. 1930 4 kk:n aikana tutkimuksia Wienissä, Berliinissä ja Tukholmassa.

Julkaissut lainvalmistelukunnan mietintöjä ja esitysehdotuksia sekä selitysteoksen Asemakaavalaki ja rakennussääntö yhdessä laamanni John Ugglan kanssa.

Kirjoituksia Suomen Kunnallislehdessä, Maalaiskunnassa y.m.

Syntymäpaikka - - - - -

Viransijaisuus, muut määräyk-
set ja julkiset tehtävät.

määrätty toimittamaan 1928 vuo-
den lakimääräisten talvikäräjien
ensimmäinen yleinen istunto äs-
kensanotussa Kiskon y.m. pitäjien
käräjäkunnassa.

Maaliskuun 8 päivänä 1928 saanut
määräyksen toimittaa saman vuoden
lakimääräisten talvikäräjien
toinen yleinen istunto edellämäi-
nitussa Kiskon y.m. pitäjien kä-
räjäkunnassa.

Toukokuun 22 päivänä 1928 määrät-
ty toimittamaan saman vuoden la-
kimääräisten talvikäräjien toinen
yleinen istunto yllämainitussa
Perniön ja Finbyn pitäjien kärä-
jäkunnassa.

Sisäasiainministeriö määrännyt lo-
kakuun 11 päivänä 1927 selvitys-
mieheksi Salon kauppalan eluelii-
tosasiassa.

Valtioneuvoston määräyksestä toi-
minut lainvalmistelukunnan neljän-
nen jaoston v.t. nuorempana jäse-
nenä helmikuun 1 päivästä seuran-
neen joulukuun 31 päivään 1928.

Ylimääräisenä esittelijänä Kor-
keimmassa hallinto-oikeudessa lo-
kakuun 3 päivästä seuranneen
joulukuun 31 päivään 1928.

Määrätty lainvalmistelukunnan IV
jaoston nuoremmaksi jäseneksi huh-
tikuun 1 päivästä 1933 lukien sa-
man vuoden loppuun; mikä määräys
uudistettu kestävänsä vuoden 1936
loppuun saakka.

Otteen oikeaksi todistaa: Helsingissä,
oikeusministeriössä helmikuun 13 päivänä 1936.

Kirjaaja Signe Wesamaa.

Eduskunnalle.

Kunnioittavimmin pyydän tulla huomioonotetuksi Eduskunnan
sihteerin tointa täytettäessä. Helsingissä 15 päivänä helmi-
kuuta 1936.

Aku Kostia.

Eduskunnan keskuskanslian notaari.

en
äl-
ä
jal-
s-
yh-

5

ti-

2-

v.

kä

sta

nnar

käy-

L i s ä y s

cheelliseen Maataloushallituksen nimikirjan otteeseen.

Hoidettuaan Eduskunnan yleisen kanslian notaarin tointa vuosien 1919-1926 valtiopäivillä otettu kirjallisella sopimuksella 25 päivästä huhtikuuta 1927 sanottuun toimeen seuraavan toukokuun 1 päivästä lukien, eroten samalla Maataloushallituksesta, sekä sittemmin kirjallisella sopimuksella 28 päivästä maaliskuuta 1928 Eduskunnan keskuskanslian notaariksi.

Hoitanut notaarintoimensa ohella Eduskunnan sihteerin tointa yhtäjaksoisesti: v. 1929 valtiopäivillä 1 päivästä helmikuuta saman kuun 18 päivään ja 4 päivästä maaliskuuta saman kuun 14 päivään; v. 1932 valtiopäivillä 5 päivästä syyskuuta saman kuun 20 päivään; v. 1933 valtiopäivillä 24 päivästä lokakuuta saman kuun 31 päivään ja 20 päivästä marraskuuta seuraavan joulukuun 21 päivään; v. 1935 valtiopäivillä syysistuntokauden paria istuntoa lukuunottamatta ja 3 päivästä helmikuuta 1936. Lisäksi hoitanut sihteerin tehtävät muinakin aikoina lukuisissa Eduskunnan istunnoissa.

Toiminut Eduskunnan tarkistajain sihteerinä vuosien 1933-1934 vaihteessa pari viikkoa ja vuoden 1934 syyskuun alusta edelleen.

Ollut valtiovarainvaliokunnan v.t. sihteerinä v. 1934 valtiopäivillä 20 päivästä huhtikuuta seuraavan kesäkuun 15 päivään ja v. 1935 valtiopäivillä 1 päivästä helmikuuta seuraavan maaliskuun 30 päivään, 20 päivästä huhtikuuta seuraavan toukokuun 20 päivään sekä 3 päivästä helmikuuta 1936 saman kuun 14 päivään. Samoin v. 1935 ylim. vp:llä.

Ollut suuren valiokunnan sihteerinä muutamissa kokouksissa.

Toiminut valtiontilintarkastajain sihteerinä toukokuun alusta 1933 vuoden 1934 lokakuun loppuun.

Vuoden 1929 valtiopäiviltä lähtien hoitanut kansliakoimikunnan asiat, joista aikaisemmin huolehtinut Eduskunnan sihteeri.

Laatinut erinäisiä kirjoituksia eduskuntatyön ja eduskuntakäytännön alalta, selvitellen m.m. eräitä tulkintakysymyksiä.

Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 1936.

Aku Kostia.

O t e Maataloushallituksen nimikirjasta.

Apukamreeri

A k u K o s t i a n

ANSIOLUETTELO.

Suku- ja etunimi: K o s t i a, A k u

Syntymäpaikka ja päivä. Opinnot ja tutkinnot. Virkaanastuminen ja virkaylennykset sekä kunniamerkit ja palkinnot.	Vuosi	kuu- kausi	päi- vä	Viransijaisuus, muut määräykset ja julkiset tehtävät
Syntynyt Kuopiossa	1884	XII	15	Hoitanut lääninkonttoristin virkaa Kuopion läänin lääninkonttorissa tammikuun 1907.
Tullut ylioppilaaksi Kuopion suomalaisesta klässillisestä lyseosta	1905	VI	5	Hoitanut henkikirjoittajan tehtävät Leppävirran pitäjässä maaliskuussa 1915 toimittetussa ruununverojen kannossa.
Suoritettuaan alustavat kuulustelut pohjoismaiden historiassa ja filosofiassa syksyllä 1905, ainekirjoituskokeet ylemmää hallintotutkintoa varten keväällä 1906 ja oikeustutkintoa varten syksyllä samana vuonna, seurattuaan kevätlukukauden 1907 kihlakunnantuomarin mukana käräjillä ja osoitettuaan omaavansa vaadittavan taidon käyttää puheessa ja kirjoituksessa myös ruotsinkielistä suorittanut ylemmän hallintotutkinnon	1909	XII	17	Hoitanut vuosina 1919-1926 maataloushallituksen kamreerin virkaa kesäloimakausina yhteensä 9 kuukautta.
Otettu ylimääräiseksi lääninkanslistiksi Kuopion läänin lääninhallitukseen	1909	XII	29	Hoitanut maataloushallituksen sihteerin virkaa kesäkuun 1920, heinäkuun alkupuoliskon 1921 ja elokuun 20 päivästä 1923 seuraavan syyskuun loppuun sekä lainopillisen maatalousneuvoksen virkaa heinäkuun alkupuoliskon 1921.
Nimitetty saman läänin lääninkonttorin reistraattoriksi	1910	I	31	Hoitanut Eduskunnan yleisen kanslian notarin tointa vuosien 1919-1926 valtiopäivillä ja toimittanut sinä aikana Eduskunnan sihteerin tehtävät useissa Eduskunnan istunnoissa.
Nimitetty Leppävirran piirin nimismieheksi	1910	VII	16	
Nimitetty Karttulan piirin nimismieheksi	1916	V	15	
Suorittanut kuulustelun ruotsalaisessa oikeudessa oikeustutkintoa varten	1917	XII	8	
Nimitetty maataloushallituksen apukamreeriksi	1918	I	19	
Saanut ikälisän 15 vuoden palveluksesta tammikuun 1 päivästä 1926 lukien.				
Myönnetty ero Maataloushallituksen apukamreerin virasta	1927	IV	29	

Eduskunnalle.

Oheistaen ansioluetteloni pyydän kunnioittavasti tulla huomioon otetuksi Eduskunnan sihteerinä valittaessa edellyttäen, että sihteerin palkka pysytetään entisenä.

Helsingissä helmikuun 14 päivänä 1936.

Esko Hakkila.

Julkaissut seuraavat teokset: Osuuskuntain lakiasiaain opas (Pellervo-Seura 1927), Asiakirjakaavoja selityksineen (Otava 1928, 2 painos 1931), Jokamiehen asiakirjaopas (Otava 1929), Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä verovalitusasioissa (Otava 1930), Miten teen tuloilmoitukseni (Otava 1931). Osallistunut päätoimittajana Lakiasiaain Käsikirjan vuosina 1924 ja 1929 ilmestyneiden painosten toimittamiseen sekä toimittanut yksinään saman teoksen keväällä ilmestyvän uuden painoksen (Werner Söderström Oy.). Suomentanut R.A. Wreden teoksen Utsökningsväsendet (Werner Söderström Oy. 1927). Julkaissut joukon lainopillisia kirjoituksia Maatalouden Tietosanakirjassa, Valtiotieteiden Käsikirjassa, Suuressa Puutarhatietokirjassa ja aikakauslehdissä.

Syntymäpaikka - - - - -
- - - - -

Viransijaisuus, muut määräyk-
set ja julkiset tehtävät.

Merikarvian y.m. pitäjiä sekä Noor-
markun y.m. pitäjiä kahdessa eri
käräjäkunnassa.

Tammikuun 31 päivänä 1921 mää-
rätty hoitamaan Ulvilan tuomiokunnan
tuomarinvirkaa sanotun päivän alusta
seuranneen helmikuun 12 päivän lop-
puun, jona aikana toimittanut saman
vuoden varsinaisten talvikäräjiä
ensimmäisen yleisen istunnon Noormar-
kun, Ahlaisten ja Pomarkun pitäjiä
käräjäkunnassa.

Maaliskuun 11 päivänä 1921 mää-
rätty hoitamaan Ulvilan tuomiokunnan
tuomarinvirkaa kahden kuukauden ajan
luettuna saman kuun 15 päivän alus-
ta, jona aikana toimittanut sanotun
vuoden varsinaisten talvikäräjiä
toiset yleiset istunnot Merikarvi-
an ja Siikaisten pitäjiä sekä Noor-
markun, Ahlaisten ja Pomarkun pitä-
jiä kahdessa eri käräjäkunnassa.

Pellervo-Seuran lainopillisen
neuvontatoimiston apulaishoitajana
1921-1925 ja hoitajana 1925-1933.
Väliaikaisesti hoitanut myös Peller-
vo-Seuran sihteerin ja toimitusjohta-
jan tehtäviä.

Maalaiskuntain Liiton ylläpitä-
män kunnallistoimiston lakiasia-
hoitajana 1922-1924.

Eduskunnan oikeusasiamiehen va-
ramiehenä 1930-1931 ja oikeusasia-
miehenä vuodesta 1932.

Edellämainitut tiedot yhtäpitäviksi meille osoi-
tettujen ja muuten tuntemaimme tosiasia-
in kanssa to-
distamme,

Helsingissä helmikuun 14 päivänä 1936.

Ilmari Rahola.

Pellervo-Seuran sihteerin.

O. Järvinen.

Eduskunnan oikeusasiamiehen
sihteerin.

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa eduskuntatalossa 21 p:nä helmikuuta 1936. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Hildén, Kuusisto, Lonkainen, Paasivuori (sairas), Sventorzetski ja Voionmaa. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 § .

Läsnäolo-oikeus.

Veturinkuljettaja Janne Parman ja hänen puolisonsa pyysivät lupaa olla saapuvilla ryhmäkokouksessa; suosittelivat Peltonen ja Kanerva.

Pyyntöön suostuttiin.

2 § .

Lähetystö.

Ryhmäkokoukseen saapui Oulun läänin jakoa vastustavien kuntien lähetystö, jonka puolesta johtaja Ranta esitti ryhmälle niitä näkökohtia, joiden perusteella lähetystössä edustettuna olevat kunnat vastustavat Oulun läänin jakamista. Toivoi ettei hallitukselle annettaisi pyytämäänsä valtuuksia Oulun läänin jakamisasiassa. Jätti ryhmälle kirjallisen selostuksen. (Liite 1)

Johtaja Rannan lopetettua esityksensä lausui Kuusamon kunnan edustaja muutamia sanoja selvitykseksi niistä seikoista, joiden perusteella Kuusamon kunta vastustaa ehdotettua lääninjakoa.

Puheenjohtaja Tanner vastasi lähetystölle huomauttaen, että ryhmän on vaikea ratkaista kummalle puolen se tässä asiassa asettuu. Kiitti annetuista tiedoista ja vakuutti, että asiaan tuklaan kiinnittämään vakavaa huomiota.

3 § .

Mielisairaslaki.

Keskusteltiin ryhmän kannan määrittämisestä mielisairaslakiin, joka joutuu eduskunnan seuraavassa istunnossa kolmanteen käsittelyyn.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin ehdotus lakiesityksen hylkäämisestä ja sen jättämisestä lepäämään yli vaalien.

Räisänen: Kannatti v.v. ehdotusta lain hylkäämisestä, mutta vastusti sen lepäämään jättämiä. Asia ei ole sen arvoinen.

Bryggari: Yhtyi Räisäsen lausuntoon.

Ryömä: On paljon parempi, että eduskunta korjaa tämän asian, eikä jätä sitä hallituksen hoidettavaksi. Kannatti v.v. ehdotusta.

Lepistö: Näin pientä asiaa ei olisi äänestettävä yli vaalien.

Syrjänen: Kannatti v.v. ehdotusta.

Reinikainen: Pikkuasioissa ei pitäisi käyttää yli vaalien äänestämisoikeutta.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ensin yksimielisesti, että ryhmän taholta tehdään esitys lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Tämän jälkeen päätettiin enemmistäänillä (ääniä ei laskettu) 20 ääntä vastaan, että ryhmän taholta ei tehdä ehdotusta lain jättämisestä lepäämään yli vaalien.

4 § .

Eduskunnan sihteerin vaali.

Keskusteltiin eduskunnan sihteerin vaalista.

Puheenjohtaja Tanner esitti toimen hakijain nimet ja ilmoitti, että v.v. kannattaa eduskunnan oikeusasiamiehen Esko Hakkilan valitsemista eduskunnan sihteeriksi.

Linna: Ehdotti että ryhmä kannattaisi Tammion valitsemista eduskunnan sihteeriksi.

Kivisalo: Kannatti Linnan ehdotusta.

Kulovaara: Tammio on opinnoiltaan pätevämpi kuin Hakkila. Kannatti Tammion valitsemista.

Lumme: Kannatti Tammion valitsemista.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä kannatti E.H.I. Tammion valitsemista eduskunnan sihteeriksi 31 ryhmän jäsentä ja 20 ryhmän jäsentä oli Esko Hakkilan valitsemisen kannalla, joten ryhmä oli näin ollen Tammion valitsemisen kannalla.

Päätettiin ettei ryhmän jäsenille anneta tässä asiassa "vapaita käsiä".

V a k u u d e k s i :

Ryömsä
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Lumme
Puheenjohtaja.

P. Salonen

C. Peltanen

Liite 1 ryhmän johtokirje: 21/2-36

Eduskunnan jäsenille.

Lähes kaksikymmentä vuotta on kysymys Oulun läänin jakamisesta ollut vireillä. Ensimmäiset hankkeen toteuttamista tarkoittavat kokoukset pidettiin Kemissä vuonna 1917. Kehitys Oulun läänin pohjoisilla seuduilla oli jo silloin siinä vaiheessa, että läänin hallinnossa ilmenneet vaikeudet saattoivat asiain hoidon hankalaksi. Mitä etäisimmistä seuduista oli kysymys, sitä selvempinä näyttäytyivät puutteellisuudet. Valtiovallan ohjaavaa kättä kaivattiin kaikkialla.

Kun maamme itsenäistyi, oli Peräpohjolan ja Lapin väestöllä aavistus siitä, että oli siirrytty ripeään kehityskauteen, joka nopeasti oli muuttava olosuhteet ja antava kehitykselle aivan uuden suunnan, kuten myöskin on tapahtunut. Lisäksi oli astunut esille aivan uusi tekijä. Maamme oli saanut Petsamon alueen kautta vapaan pääsyn Jäämerelle. Tietoisuus kaikesta tästä sai aikaan sen, että erään Kemissä pidetyn yleisen kokouksen aloitteesta tehtiin vuonna 1918 senaatille anomus Oulun läänin jakamisesta.

Sittemmin on jaon toimeenpanoa kiirehditty lukuisissa kokouksissa. M.m. on asia ollut pohdittavana Peräpohjolan ja Lapin maakuntapäivillä. Sitä on myös valtiovallan toimesta huolellisesti valmisteltu. Viittaamme vain n.s. Tulenheimon komitean vuonna 1921 antamaan lausuntoon ja lainvalmistelukunnan vuonna 1930 valmistuneeseen ehdotukseen, jotka molemmat päätyvät siihen, että Oulun läänin jakaminen olisi erillisenä muista jakokysymyksistä ja niistä riippumatta ensi tilassa toteutettava. Näihin perusteellisiin valmisteluihin ja selvityksiin nojaten on Hallitus vihdoin antanut asiasta esityksen, joka parhaillaan on Eduskunnan käsiteltävänä.

Tähän esitykseen viitaten pyytävät allekirjoittaneet Peräpohjolan, Lapin ja Petsamon kuntain kunnanvaltuustojen sekä Peräpohjolan ja Lapin kuntain liiton edustajat kunnioittaen esittää Eduskunnan jäsenille toivomuksen, että Eduskunta, hyväksymällä Hallituksen esityksen Oulun läänin jakamisesta kahteen lääniin, saattaisi päätökseen sen toimenpiteen, jonka avulla valtiovallalla olisi paremmat mahdollisuudet valvoa ja huolehtia Pohjois-Suomen kehityksestä ja ohjata sitä oikeaan ja terveeseen suuntaan. Esittäessämme tämän toivomuksen meitä rohkaisee tietoisuus siitä, että Eduskunta itse on jo varemmin todennut, että hallinnon tehtävät maamme pohjoisosissa ovat aivan omalaatuiset ja asettavat sen vuoksi valtiolle erityisiä, vaikeasti täytettäviä vaatimuksia. Hyväksyessään valtiontilintarkastajain kertomuksen vuodelta 1933, katsoi Eduskunta välttämättömäksi, että valtiovallan toimenpiteisiin Pohjois-Suomessa olisi enemmän kuin tähän saakka sisällytettävä myöskin väestön lujaotteista ohjaamista järkevään itsehallintoon, omintakeiseen toimintaan ja säästäväisyyteen.

Jos tahdotaan tätä Eduskunnan kehoitusta noudattaa, mihin myöskin meidän käsityksemme mukaan on pätevät syyt olemassa, on ensimmäisiä toimenpiteitä tällöin, että valtio luo toiminnalleen tässä kohdin riittävät mahdollisuudet. Läänissä, joka käsittää lähes puolet Suomen pinta-alasta eli 179,270 km², on maaherran mahdollon kiinnittää riittävästi huomiota kaikkeen siihen, mitä niinhyvin läänin väestön kuin valtionkin etu kulloinkin vaatisivat.

Kun siis Eduskunta on jo kiinnittänyt huomiota niihin syihin, jotka vaikeuttavat hallinnollisten tehtävien hoitoa Oulun läänissä ja samalla lausunut käsityksensä siitä, mihin olisi ryhdyttävä kehityksen ohjaamiseksi oikeaan suuntaan, ei ole tarpeellista selvittää lääninjoon tarpeellisuutta pitemmältä. Todettakoon vain, että joka tähän kysymykseen asiallisesti syventyy, tulee vakuutetuksi siitä,

että Oulun läänin jakaminen on välttämätön ja että tätä kauan vireillä ollutta toimenpidettä ei ole enää syytä lykätä.

Helsingissä helmikuun 12 päivänä 1936.

Aimo Kallio,
kirkkoherra,
Enontekiön kunnan edustaja.

Kaarlo Välijoki,
maatalousteknikko,
Muonion kunnan edustaja.

F. Kivioja,
lennätinpäällikkö,
Sodankylän kunnan edustaja.

August Puhakka,
herastuomari,
Inarin kunnan edustaja.

A. A. Aho,
rajaviskaali,
Kolarin kunnan edustaja.

Niilo Niemelä,
pankinjohtaja,
Rovaniemen kauppalan edustaja.

Ilmari Saranne,
nimismies,
Ylitornion kunnan edustaja.

Kalle Karhunen,
eläinlääkäri,
Petsamon kunnan edustaja.

Toivo Salakivi,
maatalousseuran sihteeri,
Kittilän kunnan edustaja.

Eino Lohi,
maanviljelijä,
Ranuan kunnan edustaja.

Matti Pallari,
taloustirehtööri,
Rovaniemen kunnan edustaja.

Gunnar Ervamaa,
lääninrovasti,
Tervolan kunnan edustaja.

Ilmari Jyrhämä,
varatuomari,
Rovaniemen kauppalan edustaja.

Saara Sillanpää,
kunnankirjuri,
Sallan kunnan edustaja.

Eelis Marjala,
maanviljelijä,
Savukosken kunnan edustaja.

Eino Koskimaa,
nimismies,
Pelkosenniemen kunnan edustaja.

T. Kokkonen,
maatalousteknikko,
Posion kunnan edustaja.

M. A. Hannula,
kansakoulunopettaja,
Peräpohjolan ja Lapin kuntain liiton
edustaja.

Helsinki 1936.
Kirjapaino Oy Sana

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa eduskuntatalossa 28 p:nä helmikuuta 1936. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Hakkila, Komu, Koponen, Lehtokoski, Linna, Lonkainen, Marttila, Kuusisto, Reinikainen, Ryömä, Pekkala, Syrjänen, Tanner, Tolonen, Voionmaa ja Aattela sekä puolustoimikunnan jäsenet Harvala ja Wiik sekä kutsuttuna ryhmän jäsen Fagerholm. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Yliopistokysymys.

Sen johdosta, että hallituksen taholta oli tiedusteltu ryhmän suhtautumista hallituksen suunnitelmaan esityksen antamisesta Helsingin yliopiston kieliolojen järjestämisestä, otettiin asia käsiteltäväksi.

Tanner: Selosti lyhyesti pääministerin hänelle antaman lakiluonnoksen sisältöä. Luonnos rakentuu pääasiassa hallituksen ylimääräisille valtiopäiville antaman esityksen pohjalle, mutta eroaa siitä kuitenkin mm siinä, että ruotsalaisten itsehallinto ehdotetaan lopetettavaksi, ja että ruotsalaisia professoreja tulisi olemaan vain 15 aikaisemmin ehdotetun 21 asemesta. Luonnokseen ei myöskään ole otettu ryhmän taholta tehtyä ehdotusta osakuntapakon poistamisesta. Kokoomuspuolueen eduskuntaryhmän ilmoitetaan olevan hallituksen kannalla. Maalaisliiton eduskuntaryhmän sanotaan olevan taipuvainen tinkimään aikaisemmasta kannastaan. Ruotsalaisen puolueen eduskuntaryhmän kannasta on prof. Furuhielm ilmoittanut, että heidän minimivaatimuksensa on se, että ruotsalaisten itsehallinto Helsingin yliopistossa säilytetään, ja että ruotsalaisten

professorien lukumäärä on 21. Ellei näitä vaatimuksia oteta huomioon, olisi asian käsittely jätettävä syksyyn. Lopuksi тов. Tanner mainitsi, että hallitus perustelee esityksen antamista tästä asiasta eduskunnalle vielä tänä keväänä myöskin sillä, että sen antamisella edistettäisiin skandinaavista orientoitumista. Ehdotti ryhmäkokoukselle esitettäväksi, että ryhmän vastauksena hallituksen tiedusteluun ilmoitettaisiin seuraavaa: "Ryhmä on edelleenkin sitä mieltä, että yliopistolakesityksen antaminen olisi jätettävä syksyyn."

Hallituksen esitys ei tyydytä ryhmää, vaan on ryhmällä vakavia muistutuksia sen sisältöä vastaan. Varsinkin kaipaa ryhmä siinä määrystä osakuntapakon poistamisesta."

Ryömä: Yhtyi puheenjohtajaan siinä, että asian käsittely olisi lykättävä syksyyn.

Reinikainen: Ehdotti että puheenjohtajan esityksen loppuosa muutettaisiin siten, että sanasta "syksyyn" jatkettaisiin: "elkä ryhmä näin ollen ole halunut ryhtyä sen sisältöä mieltään lausumaan".

Pekkala: Kannatti Reinikaisen ehdotusta.

Hakkila: Oli sitä mieltä, että maalaisliitto ei näin vaalien edellä ole halukas tinkimään aikaisemmasta kannastaan. Hallituksen esitystä on jyrkästi vastustettava.

Voionmaa: Yhtyi puheenjohtajan ehdotukseen. Ehkäpä hallituksen esityksen pohjalla saadaan aikaan ratkaisu tässä asiassa. Jos hallitus vastoin ryhmämme tahtoa jättää asiasta esityksen, tulemme sen käsittelemään.

Tanner: Tässä on jotakin suurta ja vakavaa tekeillä, emmekä me voi sitä kevyesti sivuuttaa. Ryhmän kanta tulee ilmaista lempeilläkin sanoilla. Osakuntapakon poistaminen olisi otettava mukaan.

Syrjänen: Jos lähdemme hallituksen mukaan tässä asiassa tuemme porvariston yhteisiä pyrkimyksiä, m.m. suomalaisten porvaripuolueiden yhteisen vaaliliiton aikaansaamiseksi.

Harvala: Tämän kysymyksen avulla ilmeisesti yritetään luoda yhteistä pohjaa vaaliliittojen tekemiselle suomalaisten porvaripuolueiden kesken. Kannatti puheenjohtajan ehdotusta.

Aaltonen: Ryhmän taholta olisi pitänyt aikaisemmin tehdä yritys tämän asian käsittelemiseksi näillä valtiopäivillä.

Lehtokoski: Kannatti Reinikaisen ehdotusta.

Ryömä: Ei hallitus saa IKL. mukaansa, joten hallituksen esitys ei tule saamaan eduskunnan enemmistön kannatusta.

Linna: Kannatti Reinikaisen ehdotusta.

Wiik: Asianmukaisinta olisi vasta hallitukselle, että ryhmä on valmis kannattamaan oikeudenmukaiselle pohjalle rakennettua yliopistoesitystä, jos ennen sen antamista on hankittu varmuus siitä, että asia täten saadaan eduskunnan suuren enemmistön päätöksellä tyydyttävällä tavalla lopullisesti ratkaistuksi.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin ensin yksimielisesti puheenjohtajan ehdotus asian käsittelyn siirtämisestä syksyyn.

Tämän jälkeen päätettiin kaikilla äänillä neljän ääntä vastaan vastauksen sisältöön nähden hyväksyä puheenjohtajan tekemä ehdotus.

V a k u u d e k s i :

Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa eduskuntallossa 28 p:nä helmikuuta 1936. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Bryggari, Hiltunen, Kettunen, Koivulahti-Lehto, Kääräinen, Marttila, Paasivuori (sairas), Puittinen ja Väisänen. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Läsnäolo-oikeus.

Opettaja Jalmari Salovaara pyysi lupaa olla saapuvilla ryhmäkokouksessa. Suositteli Marttila.

Pyyntöön suostuttiin.

2 §.

Yliopistokysymys.

Sen johdosta, että hallituksen taholta oli tiedusteltu ryhmän suhtautumista hallituksen suunnitelmaan esityksen antamisesta kuluvan kevään aikana Helsingin yliopiston kieliolojen järjestämisestä, otettiin asia käsiteltäväksi.

Tanner: Selosti pääministerin hänelle antaman lakiluonnoksen sisältöä. Luonnos rakentuu pääasiassa hallituksen ylimääräisille valtiopäiville antaman esityksen pohjalle, mutta eroaa siitä kuitenkin mm siinä, että ruotsalaisten itsehallinto ehdotetaan yliopistossa lopetettavaksi, ja että ruotsalaisten professorien lukumäärä olisi 15 aikaisemmin ehdotetun 21 asemesta. Luonnokseen ei ole otettu ryhmän taholta tehtyä ehdotusta osakuntapakon poistamisesta.

Kokoomuspuolueen eduskuntaryhmän ilmoitetaan olevan hallituksen esityksen kannalla. Maalaisliiton eduskuntaryhmän sanotaan olevan taipuvainen tinkimään aikaisemmasta kannastaan. Ruotsalaisten kansanpuolueen eduskuntaryhmän kannasta on

prof. Furuholm ilmoittanut, että heidän minimivaatimuksensa on se, että ruotsalaisten itsehallinto Helsingin yliopistossa säilytetään, ja että ruotsalaisten professorien lukumäärä on 21. Ellei näitä vaatimuksia oteta esitystä annettaessa huomioon, olisi asian käsittely jätettävä syksyyn. Lopuksi tov. Tanner mainitsi, että hallitus perustelee esityksen antamista eduskunnalle vielä tämän kevään kuluessa myöskin sillä, että sen antamisella hallituksen mielestä edistettäisiin skandinaavis- ta orientoitumista.

Valmistusvaliokunnan enemmistö ehdottaa hallituksen tiedusteluun vastattavaksi seuraavaa:

"Ryhmä on edelleenkin sitä mieltä, että yliopistolakiesityksen antaminen olisi jätettävä syksyyn.

Hallituksen esitys ei tyydytä ryhmää, vaan on ryhmällä vakavia muistutuksia sen sisältöä vastaan. Varsinkin kaipaa ryhmä siinä määrystä osakuntapakon poistamisesta."

Reinikainen: Kannatti v.v. ehdotuksen ensimmäisen kappaleen hyväksymistä, mutta ehdotti loppuosan muutettavaksi siten, että sanasta "syksyyn" jatkettaisiin: "eikä ryhmä näin ollen ole halunut ryhtyä sen sisällöstä mieltään lausumaan."

Wiik: Hallitukselle on ilmaistava ryhmän todellinen kanta, joka on, että asia on saatava mahdollisimman pian loppuun käsitellyksi. Ryhmän kannasta tullaan puhumaan sekä kotimaassa että ulkomailla. Ehdotti että ryhmän puolesta vastattaisiin hallitukselle seuraavaa: "Ryhmä on valmis kannattamaan oikeudenmukaiselle pohjalle rakennettua yliopistolakiesitystä, jos ennen sen antamista on hankittu varmuus siitä, että asia täten saadaan eduskunnan suuren enemmistön päätöksellä tyydyttävällä tavalla lopullisesti ratkaistuksi."

Räsänen: Oli sitä mieltä, että onnellisinta olisi, jos tämä asia saataisiin ratkaistuksi ennen vaaleja. Kansallistunteita voidaan kiioittaa. IKL ja maalaisliitto ovat kenties valmiit hyväksymään konsistorin ehdotuksen perustalle pohjautuvan ratkaisun.

Voionmaa: Hallituksella näyttää olevan kaksi näkökohtaa: 1) pyritään edistämään skandinaavis- ta orientoitumista, ja 2) tahdotaan luoda pohjaa suomalaisten porvaripuolueiden, kenties IKL lukuunottamatta, yhteiselle vaaliliitolle. Siltä varalta, että hallitus antaa asiasta esityksen, on meidän jostain sanottava sen sisällöstäkin. Kannatti v.v. ehdotusta.

Hakkila: Nykyisessä eduskunnassa ei saada enemmistöä hallituksen esityksen taakse. Olisi tuhmaa ryhmän taholta sanoa, että se on valmis ottamaan asian käsiteltäväkseen sen jälkeen kun ruotsalaiset ministerit ovat hallituksesta lähteneet. Jos nyt tuemme Kivimäkeä, niin autamme porvarillisen keskustan pyrkimyksiä porvarillisen vaalirintaman luomiseen.

Ryömä: Kivimäki on nyt ryhtynyt toteuttamaan kokoomuksen ohjelmaa. Kannatti v.v. ehdotusta.

Kivisalo: Kannatti v.v. ehdotusta.

Sventorzetski: Hallitus petti viimeisillä hallituskuukausillaan ruotsalaiset ja nyt se ilmeisesti haluaa pettää meidät. Yhtyi v.v. kantaan.

Pekkala: Hallitus puuhaa nyt porvarillisten puolueiden kokoomusta. Vaaliliittoajatuskin on kuulema lähtenyt hallituksesta käsin. Skandinaavinen orientoituminen on toisarvoinen seikka, jos se nim. olisi ollut tärkein, niin hallitus olisi antanut esityksensä silloin kun ruotsalaiset olivat hallituksessa.

Räsänen: Nyt näyttävät porvaritkin tässä asiassa tulevan meikäläisten linjoille, joten ei ole mitään syytä vastustaa asian käsittelyä.

Tanner: Osoitti miten tärkeätä on, että asian käsittely lykkääntyisi syksyyn.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin ensin, äänestettäessä v.v. ehdotuksen ja Reinikaisen ehdotuksen välillä, kaikilla äänillä (ääniä ei laskettu) 12 ääntä vastaan v.v. ehdotus. Tämän jälkeen äänestettiin voittaneen ehdotuksen ja Wiikin ehdotuksen välillä, jolloin kaikilla äänillä (ääniä ei laskettu) 4 ääntä vastaan hyväksyttiin v.v. ehdotus, joka siis oli tullut ryhmän päätökseksi.

V a k u u d e k s i :

R. Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Puheenjohtaja.

Matti Lyytikäinen *J. Salmela*

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa 12 p:nä maaliskuuta 1936. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Kuusisto, Linna, Marttila, Reinikainen, Ryömä, Pekkala ja Syrjänen sekä puoluetoimikunnan jäsenet Harvala ja Wiik. Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Lomanpyyntöjä.

Räisänen ja Aaltonen pyysivät lomaa eduskuntatyöstä 16-17 päiviksi maaliskuuta osallistuakseen sanomalehtimiehille Vuoksen laaksoon ja Viipuriin järjestettyyn retkeen.

Lomanpyyntöjä puolletaan.

2 §.

Oulun läänin jakaminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen hallituksen esitykseen Oulun läänin jakamisesta.

Ryömä: Kannatti hallituksen esityksen hyväksymistä.

Harvala: Oulun läänissä on jakoon nähden olemassa sekalaista mielialaa. Jaon johdosta valtion menot lisääntyvät. Vastusti esityksen hyväksymistä.

Reinikainen: Asia ei ole kypsä päätettäväksi. Ehdotti annettavaksi "vapaat kädet".

Pekkala: Olosuhteet läänin eri osissa ovat erilaiset. Läänin alue on tavattoman laaja. Läänin jako olisi toimitettava Lapin ja Perä-Pohjolan asioiden ajamisen vuoksi. Uuden läänin luonnollinen keskuspaikka on Rovaniemi. Läänin rajoihin nähden ei eduskunnan pitäisi tehdä päätöstä. Kannatti Reinikaisen ehdotusta.

Ryömä: Asialliset syyt puhuvat läänin jakamisen puolesta. Ei halunut riidellä siitä mihin läänin Kuusamo tulisi kuulumaan.

Kuusisto: Meidän tehtävänäme ei ole valtion menojen lisääminen. Puolusti "vapaiden käsien" antamista.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmän jäsenille annettaisiin tässä asiassa

"vapaat kädet".

3 §.

Asutuslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen niihin muutoksiin, joita asutuslakiehdotukseen oli toisen käsittelyn aikana tehty.

Keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa seuraavaa:

Koska lakiehdotuksen 2 §. ei todennäköisesti saada hyväksytyksi ryhmän taholta esitetyn vastalauseen mukaisesti, olisi tähän §:ään koetettava sisällyttää se pakkolunastusoikeuden laajentamista tarkoittava periaate, joka sisältyy ed. Kalliokosken tekemään ja eduskunnan hyväksymään ehdotukseen. Tämän vuoksi olisi suuressa valiokunnassa olevien ryhmän jäsenten koetettava saada lakiesitys muilta kohdiltaan sopusointuun ed. Kalliokosken ehdotuksen kanssa.

Korkoon nähden ehdotetaan pysyttäväksi aikaisemmin omaksutulla kannalla.

Suuressa valiokunnassa olevien ryhmän jäsenten olisi tehtävä parhaansa estääkseen asutuksen hautautumisen suuren valiokunnan jaostoon, koska asia olisi saatava loppuun käsiteltyä vielä tämän kevään aikana.

4 §.

Tasavallan suojelulaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän suhtautuminen hallituksen esitykseen tasavallan suojelulaiksi.

Päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä ei vastustaisi lakiehdotuksen julistamista kiireelliseksi, ja että lakiesitys hylättäisiin.

5 §.

Tampereen Ammatillisen Paikallisjärjestön

kirjelmä.

Esiteltiin Tampereen Ammatillisen Paikallisjärjestön kirjelmä, jossa kosketellaan Toijalan-Valkeakosken ratatyömaalla vallitsevia epäkohtia ja pyydetään ryh-

mä ryhtymään toimenpiteisiin asian johdosta. (Liite 1)

Keskustelun jälkeen päätettiin lähettää ryhmän jäsenet Kivisalo ja Aattela tutkimaan Toijalan-Valkeakosken ratatyömaalla vallitsevia palkkaus- y.m. työoloja.

Kun toverit Kivisalo ja Aattela ovat saaneet tehtävänsä suoritetuksi palataan asiaan.

6 §.

Poliittisten sarjaesiintymisten järjestäminen.

Wiik: Ehdotti ryhdyttäväksi joihinkin toimenpiteisiin sen johdosta, että poliittisia sarjaesiintymisiä ei ole saatu järjestetyksi siinä määrin kuin olisi ollut suotavaa. Poliittisia sarjaesiintymisiä pitäisi järjestää jokaisena sunnuntaina 35 eri paikkaan.

Uudistettiin aikaisempi päätös, että sihteerin on yhdessä tov. Sallilan kanssa koetettava järjestää näitä juhlia mahdollisimman monelle paikkakunnalle.

7 §.

Ryhmän toiminta agitatorisemmaksi.

Wiik: Ehdotti että ryhmän taholta ryhdyttäisiin eduskunnassa pitämään myöskin sellaisia puheita, joilla olisi merkitystä m.m. tulevan vaalitaistelun aikana. Ryhmän toiminta olisi siis saatava agitatorisemmaksi.

Ehdotuksen johdosta päätettiin velvoittaa tov. Wiik laatimaan suunnitelman asian järjestämiseksi.

V a k u u d e k s i :

Kari Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Jouko Rauhala
Puheenjohtaja.

Lähtö 1 v. v. pöytäkirja 12/3-36

Tampereen
Ammatillinen Paikallisjärjestö r.y.

Tampere, helmikuun 20 p:nä 1936

TAMPERE
Työväentalo
Tampereen
Ammatillisen Paikallisjärjestön
Työttömyystoimikunta

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä

H e l s i n k i

Viitaten oheelliseen jäljennökseen Tampereen kunnan työnvälitys-
toimiston työnhakijoille antamasta määräyksestä, tahdomme arv.edus-
kuntaryhmän huomiota kiinnittää seuraavaan:

kuten tiedossamme on, pitäisi Toijalan - Valkeakosken rautatie-
työ eduskunnan päätöksen mukaan teetettämän n.s. vapaana työnä, jo-
hon työläisillä meidän käsityksemme mukaan on myöskin vapaaehtoi-
sesti valittavana työhön meno ja sieltä poistuminen, vaikka työläi-
set otettaisiinkin työnvälitystoimistojen kautta. Nyt on kuitenkin
Tampereella sovellettu työnvälitystoimistossa työhön meno työnha-
kijoille pakolliseksi, mikä merkitsee sitä, että työstä kieltäyty-
nyt menettää työoikeutensa kaikkiin tarjolla oleviin varatoihin.
Työnvälitystoimisto selittää valtioneuvoston antaneen määräyksen,
johon toimisto menettelyssään nojautuu. Mainittakoon, että työnha-
kija on menettänyt työoikeutensa siinäkin tapauksessa, että on läh-
tenyt k.o. työhön, mutta saamatta paikkakunnalta asuntoa, on ollut
pakoitettu sieltä poistumaan. Työhön menon kieltäytymisen syynä
useassa tapauksessa on ollut palkkojen pienuus sekä muut epäkohdat
työmaalla, joista sanomalehdissä on kerrottu.

Kun toimikuntamme ei ole tietoinen, onko eduskunta julistaessaan
k.o. työn vapaaksi työksi, päätöksessään edellyttänyt e.m. menette-
lyä työhön sijoituksessa, haluamme kiinnittää eduskuntaryhmän huo-
miota asiaan siinä mielessä, että jos eduskunnan päätöstä on rikot-

SUOMEN
SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE

HELSINKI, Sirkuskatu 3

PUHELIMET:
Puoluesihteeri 73 995
Järjestösihteeri 72 995
Kassa ja julkais. 72 347

Helsinki 11.3.36. kuun p.nä 19

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän Valmistusvaliokunnalle.

Niistä esitelmätilaisuuksista, joita tänä keväänä piti järjestää ja joista kussakin puhuisi 2 ryhmän jäsentä, ei näy tullevan sanottavasti mitään. Vastustajamme, IKL-läiset varsinkin, ovat joka paikassa, myös syrjäseuduilla (mikä on hyvin tärkeää), mutta meidän ryhmämme jäsenistä varmasti suuri osa viettää pyhäpäiviään kotonaan tai Helsingissä.

On ehdottomasti väärin odottaa, että eri paikkakuntien järjestöt pyytäisivät näitä tilaisuuksia. Jos asia siitä riippuu, ei niistä tule juuri mitään. Näitä tilaisuuksia pitäisi voida olla vähintään 35 joka sunnuntai. Ehdotan,

että ryhmän sihteereille annetaan pakollinen määräys viipymättä laatia, yhdessä puolueen järjestösihteerin kanssa, näitä tilaisuuksia varten suunnitelma maaliskuu-kesäkuun ajaksi sille pohjalle, että niitä järjestettäisiin viikottain vähintään 35 kpl., kussakin 2 ryhmän jäsentä puhujina.

Kun tämän eduskunnan toiminta lähenee loppuaan ja kohta meidän vaaleihin, olisi välttämätöntä, että ainakin näinä loppuajoina otettaisiin ryhmän toiminnassa hiukan huomioon myös agitatoriset näkökohdat, johon myös puoluepäätöksemme kehoittavat. Tulin tätä ajatelleeksi äsken, kun näin IKL:n eduskuntaselostukset, joita levitetään kansalle ja antavat sille tietoa k. o. kansanedustajien puheista. Mikä estäisi meitä julkaisemasta samantapaista - mutta ryhmämme taholta ei juuri pidetä sellaisia pu-

tu tai päätös sovellettu käytäntöön tavalle, mikä ei ole ollut eduskunnan tai ainsakaan meikäläisen ryhmän tarkoituksena päätöstä tehtäessä, että ryhmän puolesta puututtaisiin asiaan esim. välilyksymystietä. Kysymyksessä on varsin huomattava määrä Tampereen työttömiä työläisiä ja senlisäksi Pispalan ja Nokian työläisiä, jotka puolestaan ovat myöskin sanotun työmaen johdosta tehneet valituksia jo mainitun ja muitten epäkohtien ilmetessä työmaalla.

Ammattiyhdistystervehäyksin,

Tampereen
Ammatillisen Paikallisjärjestön
Työttömyystoimikunta

Erno Lindfors.
Erno Lindfors.

joita tältä karmalta katsoen kannattaisi levittää. Tärkeimpinä kysymyksinä
käsittämään ilman, että ryhmämme käyttäisi niitä hyväkseen asiain pari-
aatteelliseksi valaisemiseksi, hyökkäysten tekemiseksi jne. Edoten.

että ryhmän johdon taholta valvottaisiin, että aina
periaatteellisuustoisten tai muuten tärkeiden asiain alus-
sa täysistunnonsa käsittelyssä esiintyy puhujina riittävä
määrä ryhmän jäseniä, jotka joiden tällöin on valaistava
asiaa niin, että puheet tarjoavat hyödyllistä opetusta myös
laajoille työläisjoukoille.

Puoluetervetuloa

K. H. Aaria,
puoluesiht.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokoukses-
ta, joka pidettiin ryhmähuoneessa 12 p:nä maaliskun-
ta 1936. Nimenhuudossa merkittiin poissaolevik-
si: Andersson, Eskola, Fagerholm, Hakkila, Harvala,
Huotari, Kilpi, Komu, Koponen, Lehtokoski, Lonkainen,
Meriläinen, Mustasilta, Paasivuori (sairas), Sinisa-
lo, Tanner, Tolonen, Venman ja Voionmaa. Puhetta joh-
ti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Lomanpyyntö.

Räsänen ja Aaltonen pyysivät lomaa eduskun-
tatyöstä 16-17 päiviksi maaliskuuta osallistuak-
seen Vuoksen laaksoon ja Viipuriin sanomalehti-
miehille järjestettyyn retkeen.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti
myönnettiin loma.-Samoin myönnettiin lomaa Haloselle
16/3-36.

2 §.

Oulun läänin jakaminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrää-
minen hallituksen esitykseen Oulun läänin jakami-
sesta.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmän jä-
senille annettaisiin tässä asiassa "vapaat kädet".

Kivisalo: Selosti niitä syitä, jotka puolta-
vat Oulun läänin jakamista. Hallituksen esitystä
ei olisi kuitenkaan sellaisenaan hyväksyttävä.
Esitys olisi nyt hylättävä ja pyydettyä hallituk-
selta uutta esitystä.

Linna: Kemin ja Oulun työväestö vastustaa
läänin jakoa. Ryhmän pitäisi ottaa huomioon hei-
dänkin mielipiteensä.

Kulovaara: Kivisalo ja Linna eivät ole voineet
esittää yhtään pätevää syytä läänin jakoa vastaan.
Kuusamon kunta kuuluu luontonsa puolesta Lapin lää-
niin. Kaupalliset ja osaksi myöskin historialliset

ayyt puhuvat Oulun läänin kuulumisen puolesta. Ehdotti että ryhmä hyväksyisi hallituksen esityksen.

Syrjänen: Kannatti v.v. ehdotusta.

Lumme: Kun huoltotyön edistymisen on ryhmälle tärkeää, niin ryhmän pitäisi kannattaa Oulun läänin jakamista, koska pienemmän läänin maaherra eh-
tii paremmin kuin nyt on asian laita huolehtimaan myöskin huoltoasioiden hoitamisesta.

Ryömä: Tämä asia ei ole periaatteellinen. Oulun lääni on alueeltaan tavattoman laaja, joten se olisi jaettava. Oli "vapaiden käsien" myöntämisen kannalla.

Kuusisto: Kannatti v.v. ehdotusta.

Pyy: Vastusti hallituksen esityksen hyväksymistä.

Reinikainen: Asia ei vielä ole kypsä ratkaistavaksi. Oulun läänin jakamisella ei vielä ole kiirettä. Kannatti v.v. ehdotusta.

Turkka: Hallituksen esittämä läänin raja on epäluonnollinen. Kuusamossa vallitsee "maansuru". Kun Oulun läänin asukkaiden keskuudessa ollaan erimielisiä jakokysymyksestä olisi asian ratkaisu siirrettävä. Oulun ja Kemin työväestö vastustaa läänin jakamista. Yhtenä syynä siihen on se, että maaherra Pehkonen tätä asiaa ajaa. Toivoi ettei ryhmä hyväksyisi hallituksen esitystä.

Kääräinen: Oli hallituksen esityksen hyväksymisen kannalla. Laki- ja talousvaliokunta voisi perusteluissaan lausua mielensä läänin rajasta.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin v.v. ehdotus, joten ryhmän jäsenille annettiin tässä asiassa "vapaat kädet".

3 §.

Asutuslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen niihin muutoksiin, joita asutuslakiehdotukseen oli toisen käsittelyn aikana tehty.

Koska lakiehdotuksen 2 §. ei todennäköisesti saada hyväksytyksi ryhmän taholta esitetyn vastalauseen mukaisena, ehdotti v.v., että tähän §:ään koetettaisiin sisällyttää ed. Kallioikosken tekemän ja eduskunnan hyväksymän ehdotuksen pakkolunastusoikeuden laajentamista tarkoittava periaate. Tämän vuoksi olisi suuressa valiokunnassa olevien ryhmän jäsenten koetettava saada lakiesitys muilta kohdiltaan sopuointuun ed. Kallioikosken ehdotuksen kanssa.

Korkoon nähden ehdotti v.v., että ryhmä pysyisi aikaisemmin omaksumallaan kannalla.

Vielä ehdotti v.v., että suuressa valiokunnassa olevien ryhmän jäsenten olisi tehtävä parhaansa estääkseen asutuslain hautautumisen suuren valiokunnan jaostoon, koska asia olisi saatava loppuun käsiteltyä vielä tämän kevään aikana.

Keskustelun jälkeen hyväksyttiin kaikki v.v. tekemät ehdotukset yksimielisesti.

4 §.

Tasavallan suojelulaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän suhtautuminen hallituksen esitykseen tasavallan suojelulaiksi.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä ei vastustaisi lain kiireelliseksi julistamista, ja että lakiesitys hylättäisiin.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

V a k u u d e k s i :

Luigi Peltola
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Yrjö Rönkä
Puheenjohtaja.

Arvo Welling

A. P. Linder

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen
eduskuntaryhmän Herra Puheenjohtajalle.

Oulun läänin maaherran laatiman promemorian
Oulun läänin jakoa koskevassa asiassa saan tämän mu-
kana kunnioittaen lähettää tiedoksi. Helsingissä si-
säasiainministeriössä maaliskuun 24 päivänä 1936.

Toimeksi saanut:

V.t.vanhempi hallitussihteeri *Raimo Lihinen*

M 3653

P.M.

Lääninjakoon tarpeellisuus.

Jo v.1917 oli yleinen kokous Kemissä, joka päätöslausunne-
saan piti Oulun läänin jakamista tarpeellisena ja kiireellisenä.
V.1925, 1928 ja 1929 keuhattalvella sekä samana vuonna marras-
kuulla oli asia esillä Perä-Pohjolan ja Lapin kuntain liiton
järjestämällä maakuntapäivillä ja liittokokouksessa Rovaniemellä.
Näillä päivillä on lääninjakoon saanut aina yleisen kannatuksen.
Viimemainittuun tilaisuuteen oli laatinut perusteellisen alustuk-
sen varatuomari I.Itkonen, joka on toiminut esittelijänä Oulun
läänin lääninhallituksessa ja ollut nimismiehenä Pohjois-Suomessa
ja jota on pidettävä pätevänä asiantuntijana tässä kysymyksessä.
Alustuksen johdosta asettui kokous yksimielisesti kannattamaan
lääninjakoa kiireellisenä. Kokous hyväksyi nimittäin seuraavan
lausunnon asiassa:

"1) että Oulun läänin jako on nykytärkeä, koko laajan maa-
kunnan edun mukainen ja että se on toimitettava kiireellisyyden
tähden erillisenä maan läänin uudesta järjestelystä. 2) että
tulevaan uuteen läänin tulee kuulua Kemin, Lapin ja Petsamon
kihlakunnat sekä Posion kunta Oulun kihlakunnasta."

Molemmilla v.1929 pidetyillä maakuntapäivillä oli muiden ohel-
la Kemin kaupunki edustettuna ja olivat sen edustajat päätöksen
kannalla. Vielä oli asia esillä Oulussa pidetyillä Oulun läänin
kunnallispäivillä v.1934 ja asettui kokouksen huomattava enemmis-
tö lääninjakoa kannattamaan esittäen joko läänin jakoon yleensä
tai alueeseen nähden eriäviä mielipiteitä vain Kemin ja Tornion
kaupunkien sekä Alatornion, Kemin maalaiskunnan ja Kemijärven
edustajat. Edelleen ovat n.s. Tulenheimon komitea ja myös lain-
valmistelukunta asettuneet lääninjakoa puoltamaan kiireellisenä ja
muista läänien jakoehdotuksista riippumattomana. Tälle kannalle
on asettunut myös Valtioneuvosto antaessaan asiassa esityksensä

Eduskunnalle ja samoin Valtiovarainvaliokunta lausunnossaan laki- ja talousvaliokunnalle sekä viimeksi mainittu hyväksymässään mietinnössään. Lääninjakea koskeva asia on näinollen saanut varsin pätevän ja monipuolisen valmistelun, joka sen eri vaiheissaan on johtanut lääninjakea puoltaviin esityksiin ja lausuntoihin.

Tosin on jakeon nähden esiintynyt vastustustakin. On tahdottu uskotella, että erinäisin järjestelyin asiamäärä lääninhallituksista tulee vähenemään, joten ehkä Oulun lääniäkin voitaisiin vielä hoitaa lisämällä lääninhallitukseen työvoimaa. Samoin on huomautettu liikenne- ja puhelin-yhteyksien parantumisesta, mikä edistää asioinhoitoa ja vähentää läänin laajuudesta johtuvia haittoja. Kun samalta taholta kuitenkin huomautetaan, että Oulun lääninhallitustaloa olisi laajennettava siinäkin tapauksessa, että lääni tulisi jaetuksi, ei selitys asiamäärän supistumisesta saa uskottavuutta. Ne jotka siihen viittaavat, lähtevät ilmeisesti siitä, että kehitys yleensä pysähtyisi. Lasketaan että kun jokin asiaryhmä on saatu hoidetuksi, on asioita seuraavina aikoina samassa määrin vähemmän. Näin ei kuitenkaan voi olla. Joskin vuokra-alueiden itsenäistyttäminen on pääosaltaan suoritettu, jatkuu asutustyö Oulun läänissä lisääntyvässä määrin. Asutusalainmukaisia on lääninhallituksessa hoidettavana yli 6000, mikä vuosittain antaa edelleen huomattavasti työtä. Lisäksi voidaan mainita asemakaavalain täytäntöönpanosta johtavat varsin lukuisat, huolta ja aikaa vaativat toimenpiteet, samoin palolain täytäntöönpanon antamat valvonta-, tarkastus- y.m. tehtävät. Vaikka kaskettien vahvistetuissa huoltolaeissa annetaan monia tehtäviä kunnallisille viranomaisille, antavat mainitut lait myös lääninhallituksille lisääntyviä tehtäviä. On myös viitattu siihen, että maanteiden teknillinen hoito voidaan siirtää tie- ja vesirakennushallitukselle ja piiri-insinööreille, joten sen kautta lääninhallitusten työ vähenee. Oulun läänissä se vähentäisi tosin osan yhden esittelijän työstä. Huomattava kuitenkin on, että hallinnollinen puoli tieasioista ja yleensä paikalliset tiedot edelleen jäisivät lääninhallitusten käsiteltäviin. Oulun läänis-

sä oli v. 1934 lopussa kunnan- ja kyläteitä 4707,4 km. Saman vuoden kuluessa valmistui uusia kunnan- ja kyläteitä 28, yhteensä 169,4 km. Kun myöskin valitukset kyläteiden jaosta osakasten kunnossapitämiseksi ja valitukset tieyksiöiden panosta ovat lääninhallituksen käsiteltävät, on työmäärän jatkuva lisääntyminen joistakin järjestelyistä riippumatta ilmeistä. Jos läni jaetaan hallituksen ehdottamalla tavalla, seuraa siitä yhdessä erinäisten järjestelyjen kanssa, että asiain käsittelyyn voidaan saada riittävä perusteellisuutta ilman että ainakaan toistaiseksi tarvitaan lääninhallitustalousta Oulussa hajentaa.

On myönnettävä, että liikenne- ja puhelinolojen kehittyminen on melkoisesti helpottanut yhteyksiä ja asiansaantoa. Mutta kun suuri joukko m.m. valtakunnalle varsin tärkeitä raja-oloista johtuvia valtakunnan etuja ja rajaseudun väestöä koskevia asioita on aina 200-750 km. etäällä läänin hallintopaikasta, on varsin hyvin ymmärrettävää, ettei niihin ole mahdollista lääninhallituksessa riittävästi tutustua eikä niin yksityiskohtaisesti niitä käsitellä paljojen muiden asiain ohella kuin mitä ne vaativat. Useinkaan ei näissä oloissa ole kysymyksessä vain ratkaista asiakirjoissa valmiiksi selvitetty asia, vaan vaativat monet tällaiset asiat lääninhallituksessa aloitteentekoa, valmistelua ja hoitamista. Sitä vaatii myös valtakunnan etu. Siitä tuonnempaa raja-asiain yhteydessä, lähemmin esittämään.

Kunnallistalouden vaikea asema Pohjois-Suomessa on antanut lääninhallinnalle aivan erikoisen työmäärän ja vastuun Oulun läänissä. Vaikkakin lama-ajan jälkeen on esittäistä helpottumista ollut näkyvissä, on kuitenkin huomattava, että läänin kunnista heikon taloudellisen asemansa vuoksi on edelleen 17 kuntaa liisätyn valvonnan alaisena, että Äyri oli v. 1933 läänin maalaiskunnissa keskim. 12:71 mk., vaikka eräät kunnat saivat valtion avustusta Äyriä alentamiseksi, että edelleen tänä vuonna näyttää Äyri ylittävän keskim. 10-markkaa, vaikka sen alentamiseksi on myönnetty valtion avustusta yli 3 milj. markkaa sekä että monissa kunnissa on vielä v. 1935 verorästit lisääntyneet. Lääninhallinnon täytyy voida lähemmin kuin tähän asti yhteistoimin kunnallisten johtoolinten kanssa pyrkiä vaikuttamaan kunnallistalouden tervautymiseen. Tämä johtaa jatkuvassa toiminnassa kieltä-

mitta parempiin tuleksiin kuin lisätyn valvonnan yleistäminen, mutta sen toteuttamiseksi on tarpeen läänin jakaminen. Lääninjakko ei ole näin ollen tarpeen vain Perä-Pohjolan ja Lapin asiain vuoksi, vaan on se tarpeen myöskin lääninhallinnon toteuttamiseksi muussa osassa nykyistä Oulun läänin.

Uuden läänin alue.

Uuden läänin alueeseen ovat Tulenheimon komitea ja lainvalmistelukunta ehdottaneet liitettäväksi Petsamon, Lapin ja Kemian kihlakunnat sekä lainvalmistelukunta lisäksi Posion kunnan Oulun kihlakunnasta. Oulun läänin maaherra on lausunnossaan yhtynyt lainvalmistelukunnan ehdotukseen. Perä-Pohjolan ja Lapin kuntainliitto on liittokokouksessaan v.1929 asettunut yksimielisesti kannattamaan tätä ehdotusta kuten edellä on kerrottu. Hallituksen esityksessä on ehdotettuun alueeseen otettu lisäksi Kuusamo. Laki- ja talousvaliokunta on mietinnössään esittänyt uuteen läänin liitettäväksi Petsamon ja Lapin kihlakunnat sekä Kemian kihlakunnasta vain Kolarin, Rovaniemen, Ranuan, Kemijärven ja Sallan kunnat sekä Posion kunnan Oulun kihlakunnasta. Asukasluku lainvalmistelukunnan ehdottamalla alueella oli v.1934 alussa ^{127.828} 120.589 ja hallituksen esityksessä ehdotetulla alueella ^{141.222} 135.983. Laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä ehdotetulla alueella se olisi 70.526. Joskaan asukasluku ei ole asiassa ensi sijaisesti määrävä, on myönnettävä, että laki- ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaan se jäisi uudessa läänissä suhteellisen pieneksi. Tähän ei ole syytä, koska tärkeät muut syyt puoltavat alueen pysyttämistä sellaisena kuin miksi sitä Tulenheimon komitea, lainvalmistelukunta, Oulun läänin maaherra, Perä-Pohjolan ja Lapin kunnat ja pääosaltaan hallituskin ovat ehdottaneet. Sellaisia asiallisia syitä ovat muun ohella seuraavat:

Talouselämän yhteys on varsin monimainen ja ilmeinen mainittulla alueella. Talouselämän pääosan ^{alueella} muodostaa metsätalous, puutavaranhakkuri, uittot ja jalostus. Luokittelematta pohjoisinta osaa alueesta (Utsjoki, Inari ja Petsamo) kuuluu se Kemijoen ja Tornionjoen vesistöjen alueeseen joita puutavaraliike keskittyy Kemian teollisuuskeskuksena. Varsin lukuiset asiat liittyvät tähän talouselämän perusyhteyteen, vieläpä suoranaisesti lääninhallituk-

sessäkin käsiteltävinä. Koko tämä alueella ovatkin sekä taloudelliset että sivistykselliset yhteydet varsin läheiset. Näistä voidaan mainita useitakin.

Kemin kihlakunta kuuluu kokonaisuudessaan Perä-Pohjolan maanviljelysseuraan, mikä yhteys on jo 50 vuotta vanha ja on muodostunut verrattain monipuoliseksi. Alueella toimivat myös Pohjois-Suomen karjanjalostusyhdistys, Perä-Pohjolan kotiteollisuusyhdistys ja samoin hevosjalostusliitto, lukuunottamatta merenrannikkoseutua. Tälle alueelle suunnitellaan parhaimmallaan yhteistä maamieskoulua, kasveiden ja kotitalouskoulua, joista ainakin kaksi ensinmainittua, mahdollisesti kaikkikin, tullevat Rovaniemen lähelle. Siitä muodostuu näinollen koko Perä-Pohjolaa ja Lappiakin käsittävä maataloudellinen kulttuurikeskus. Samoin kuuluu koko alue Perä-Pohjolan ja Lapin metsänhoitolautakunnan alueeseen ja maanviljelysinsinööripiiriin. Tämä alue käsittää myös Perä-Pohjolan tiepiirin ja metsähallinnon piirikuntakonttorin toiminta-alueet. Samoin kuuluu se Perä-Pohjolan suojeluskuntapiiriin. Nämä yhteydet ovat huomioonotettavat lääninjakea suunnitellessa. Ne taloudelliset ja sivistykselliset eroavaisuudet, joihin laki- ja talousvaliokunta viittaa perusteluissaan, ovat viime vuosina paljossa tasaantuneet. Siihen ovat vaikuttaneet ne moninaiset taloudelliset ja kulttuuriset, mitä edellämainitut koko alueen käsittävät väestön oma-alotteiset ja valtion toimenpiteet tietävät. Nämä yhteistoimet vaikuttavat kehittävästi oloihin ja poistavasti eroavaisuuksiin, kuten on suotavaakin. K.o. alueiden eroittaminen hallinnollisesti eri läänneihin tietäisi hyvällä alulla olevan kehityksen heikentämistä koko alueella. Poikkeuksen edellä kerrotusta tulee osittain Posion kunta ja kaikkiaan Kuusamo, jonka vastaavat kulttuuri- ja taloudelliset yhteydet ovat Ouluun.

Tornionlaakson kunnilla on ollut miltei koko itsenäisyyssajan yhteinen keskustelimikunta ja samalla alueella yhteinen valistusliitto, jotka ovat vuosittain järjestäneet maakuntajuhlia ja hoitaneet koko jokilaakson asutuksen yhteisiä taloudellisia ja valituskellisia sekä rajapoliittisia asioita. Tämän alueen kansanopistot ovat Ylitorniolle ja Alatorniolle. Tämä menestyksellisesti suoritettu ja koko aluetta yhdistävä toiminta tulisi laki-

ja talousvaliokunnan ehdotuksen mukaan ja kaudun kahden läänin alueelle, mikä olisi omansa mainittua toimintaa heikentämään. Rajapoliittiselta kannalta se olisi mitä valitettavinta.

Paitsi Tornionlaakaan kuntain keskus toimikunta, on Kemin ja Lapin kihlakunnan kunnilla ollut yhteisenä kunnallistalous- ja talouspoliittisena järjestönä Perä-Pohjolan ja Lapin kuntain Liitto. Siihen ovat kuuluneet useimmat kysymyksessä olevan alueen kunnat, niiden joukossa myös Kemin kaupunki, joka kuitenkin viime vuonna siitä on eronnut. Liitto on käsitellyt alueen tiekysymyksiä, kunnallistaloudellisia kysymyksiä sekä yleensä asioita, joilla on ollut merkitystä alueen kehittymiseen alueella. Myöskin toiset niistä Kemin ja Tornion seudun kunnista, jotka nyt vastustavat läänijakoa tai tahtovat edelleen saada kuulua Oulun lääniin, ovat kuuluneet mainittuun liittoon ja olleet mukana sen Rovaniemelle järjestämässä maakunnallisissa kokouksissa. Samoin ovat Kemin ja Tornion seudun maalaiskunnat, kun läänin maaherran toimesta on pidetty läänin maalaiskuntia varten järjestettyjä kunnallispäiviä tai neuvottelukokouksia samoin aikoina Oulussa, Kaajanissa ja Rovaniemellä, osallistuneet aina Rovaniemellä pidettyihin. Näin ovat nämä kunnat käytännössä jo ⁿⁱⁱⁿ vuoden kuluessa tunnustaneet sen yhteenkuuluvaisuuden, joka on olevien olosuhteiden vaikutuksesta koko Perä-Pohjolaa yhdistävänä ruusun kuluessa yhä useammilla aloilla muodostunut. Mitään vastaavanlaatuista yhteistoimintaa, taloudellista ja sivistyksellistä välitöntä yhteyttä, ei sensijaan Kemin ja Tornion seudun kunnillakaan ole tämän alueen eteläpuolella oleviin seutuihin ja keskuksiin. Ehdotetun uuden läänin alueen eteläpuolella oleva lijoen vesistöalue, joka ulottuu Kuusamoön saakka, tuottaa Oulun seudun teollisuudelle raaka-ainetta. Tällä alueella on myös suora liikensyhteys Ouluun. Jo muodostunut käytäntö sekä liikenne- ja taloudelliset olosuhteet näinollen kiehtamatta puoltavat läänin rajan pysyttämistä, Kuusamoa lukuunottamatta, hallituksen esityksessä ehdotettuna.

Raja-seinän vaikutus läänin jakoon.

Valtakuntain rajaoloista johtuvat asiat ovat näteen läänin ehdotetulle alueelle yhteisiä. Niistä on mainittava Paatsjoen, Tenosjoen sekä Tornion ja Muonion jokien lauttauksista ja kalastuksesta.

koskevat asiat, valtakuntain väliset köyhäinhoitoasiat, rajan ylikulkua ja rajakauppaa sekä perenhoitoa koskevat asiat. Jos lääninraja vedetään laki- ja talousvaliokunnan ehdottamalla kohdalle, joutuvat sekä Oulun että muodostettavan uuden läänin maaherrat käsittelemään kaikkia näitä asioita, mikäli Ruotsin raja-aluea koskee. Heidän on kumpaisenkin erikseen neuvoteltava ja sovittava näitä koskevista asioista lääninsä rajaa koskevalta osalta. Suhteellisesti suuri osa näistä asioista jäisi edelleen Oulun läänin maaherran käsiteltäväksi. Tuottaisi varmaan huomattavaa henkialuetta kun mainittujen maaherrojen täytyisi ensin sopia keskenään yhdenmukaisesta menettelystä ja sen jälkeen kumpaisenkin erikseen sopia naapurimaan asianomaisen maaherran kanssa. Laki- ja talousvaliokunnan mietinnön perusteluissa lohtiselostuksen mukaan ~~on~~ oleva maininta "että vaikeuksia ei voida katsoa syntyvän vaikka osa Ruotsin vastaista rajaseutua tulisi kuulumaan Lapin lääniin ja siinä toisen maaherran vaikutuspiiriin kuin eteläinen osa samaa raja-aluetta" ei näin ollen voi olla vakuuttava. Edellä on esitetty, että siitä jokapaikassaan syntyisi huomattavaa häiriötä, kun sen sijaan varmaan olisi melkoista etua siitä, että tämä raja-alue kuuluisi yhteen Lännen ja nimenomaan Lapin lääniin, jonka maaherran on muutenkin lähemmin perehdyttävä raja-alueisiin ja asioihin ja jolla läänin ollessa hallituksen esityksen mukaankin vielä suhteellisen pieni on siihen myös mahdollisuus. Raja-alueista johtuvien monien asiain hoitoon on yleiseltä valtakunnalliseltakin kannalta kiinnitettävä riittävän suurta huomiota. Tämä saavutetaan varmaankin parhaiten siten, että pohjoiset rajaseudut yhdistetään uuteen lääniin.

Lääninjako ja ehdotettua aluetta vastustavat esitykset.

Edellisestä jo käy selville, ettei eräiden Lemminkäisen ja Tornion seudun kuntien läänin jakoa sellaisena kuin se on edellä kerrotuissa ehdotuksissa vastustava kanta voi olla riittävästi perusteltu. Todiasia onkin, että tämä vastustus on melkoista vähempää kuin miksi sitä asian ollessa käsiteltävänä on tahdottu osoittaa. Niinpä ei Kemijärven kunta ole lääninjakoa vastaan. Päinvastoin on se ehdottanut, että uuden läänin pääkaupungiksi

koskevat asiat, valtakunta- ja kunnallishallinto, rajan tulisi Kemijärvi. Sen edustaja (Lahtela) jo v. 1935 maakuntapäivillä "kannatti lämpimästi lääninjakoa, ollen sitä mieltä, että sitä olisi kaikin keinoin jatkettava joudutettava". Samoin ei Kemijärven kaupungin valtuusto ole ehdottomasti asettanut jakoa vastustamaan esitetystä laajuudesta. Sen edustajat edellä kerrotuilla maakuntapäivillä ovat myös kannattaneet lääninjakoa ehdotetulla tavalla toimeenpantavaksi. Näidenkin kuntien kunnallismiehet käsittävät hyvin, että pienemmässä läänissä hoidon asiansa tulevat yksityiskohtaisemmin, välittömämmin ja nopeammin hoidetuiksi kuin mitä on asiansa nyt nykyisessä tai vaikkapa supistetuksakin Oulun läänissä.

Laki- ja talousvaliokunta ei näytä kiinnittäneen huomiota siihen hankaluuteen, mikä syntyisi sen kautta, että kaikkien edellä lueteltujen taloudellisten yhtymien ja paikallisten hallintovirastojen toiminta-alueet jakautuisivat kahteen läänin. Tosin meillä ei ole ainsakaan muulloinkaan moudatettu paikallisia hallinto- ja yhtymä-alueita määrättäessä lääninhallinnon rajoja, mutta varmaankaan tätä ei ole ollut etua. Päänsäntöinä siihen on haittaa niinhyvin käytännöllisellä asiain hoitamisella kuin tilastoillekin. Mainittu valiokunnan ehdotus särkeisi tässä suhteessa kaikki rajat.

Erinomaista on esitetty myös läänin tulevasta hallintopaikasta. On vain syytä huomauttaa, että edellä lueteltujen taloudellisten yhtymien ja paikallisten valtion virastojen toimistot ovat olosuhteiden ja liikenneyhteyksien perusteella olleet sijoitettuna Rovaniemelle, lukuunottamatta Perä-Pohjolan maanviljelysseuraa, jonka toimisto on Kemissä. Perä-Pohjolan ja Lapin suojeluskuntapiirin toimisto on äskettäin julkisuudessa olleen tiedon mukaan päätetty siirtää myös Rovaniemelle. Se on myös posti- ja lennätinteimen paikallisenä hallintokeskuksena k.o. alustta varten. Rautatie- ja maantieteytydet ovat siinä suhteellisen edulliset uuteen läänin ehdotetulta koko alueelta. Kemijärven ja Tornion seudulta voidaan Rovaniemelle rautateitse päiväseltäkin kyydä hoitamassa virasto-, pankki- ja liikesiioita. Linjavaunut kulkevat Tornionlaaksosta aina Enontekiölle anti Rovaniemelle, samoin Kittilästä, Petsamosta, Porsilasta ja Ranualta, useista paikoista myös talvella. Liikenne-olojen edelleen kehittyminen ei voi muuttaa oloja siinä määrin, että

se sihtauttaisi lääninhallinnon sijoittamiseen johonkin muuhun paikkaan uuden läänin alueella.

Kuten edellä kerrotusta käy esille, on lääninjako koskeva esitys täysin perusteltu. Sen toteuttamista on pidettävä ajankoh-
taisena. Monet asialliset syyt ja jo muodostunut käytäntö puol-
tavat perustettavaan läänin liitettäväksi Petsamon, Lapin ja Ke-
min kihlakunnat kokonaisuudessaan sekä Pesion kunnan Oulun läänis-
tä ja tämän läänin hallintokeskuksen samoin sijoitettavaksi Rova-
niemelle. Mikään muu ehdotus ei ole saavuttanut niin suurta
yksimielisyyttä sekä asiantuntijain kesken että paikallisesti kuin
tämä.

Ansanedustaja I s a k P e n t t a l a ,

H e l s i n k i

Lähetän oheisena Kustaa Peltosen, Alajärveltä, lähettämän kirjallisen selostuksen n.s. Menkijärven jutusta, sekä alkuperäisenä että siitä kirjoitettuna jäljennöksenä, yllämainitun henkilön pyynnöstä.

Haluan tässä tilaisuuden sattuessa mainita, että minullakin on jonkun verran tietoja tästä asiasta, koska kävin Menkijärvellä kohta sen jälkeen sikäläinen työväentalo myytiin laittomalla pakkohuutokaupalla. Tietenkin kuulin silloin tästä asiasta aika paljon, sillä haastattelin varsin monia henkilöitä. Vaikka oheinen, тов. Peltosen laatima selostus, onkin vielä hatarahko ja monissa paikoissa epäselvä, niin niin minun käsitykseni mukaan se pitää asioiden kulkuun nähden yhtä todellisuuden kanssa. Tässä jutussa on todellakin alusta alkaen harjoitettu mitä häikäilemättömintä mielivaltaa ja juonittelua, joka olisi saatava paljastetuksi pohjiaan myöten. Tämän jutun selvittelyllä on tavattoman suuri merkitys koko n.s. Lappajärven vesistöalueen työväen järjestötoiminnalle. Siellä on melkein joka paikassa työväen järjestöt, ne vähät mitkä sinne on voitu pystyttää, joutuneet mitä häikäilemättömmän terrorin uhraksi, terrorin, jossa virkakunta on näytellyt pääosaa. Kun esim. allekirjoittanut pari vuotta sitten kävi puhumassa Evijärven kirkolla - samalla matkalla kuin Menkijärvelläkin - saapui siihen taloon, johon minulle puhetilaisuus oli järjestetty, poliisikonstaapeli, joka kyllä sittemmin on erotettu virastaan, ja haukkui talonväen suut silmät täyteen siitä, että muka annetaan kommunisteille huoneet ja uhtaten vaikka millaisilla rangaistuksilla. Vimpelin Rannankylän työväentaloon samalla matkalla järjestettyä puhetilaisuutta yritti sikäläinen poliisi ehkäistä levittelemällä monta päivää aikaisemmin kaikellaista huhuja, että lapualaiset muka aikovat keskeyttää tilaisuuden j.n.e. Tällä alueella oli aikoinaan kommunistinen toiminta huomattavaa, ja siitä kaikei tällainen mekastelu johtuu. Nyt kuitenkin varsinainen kommunismi on siellä kuivunut jokseenkin vähiin, ja suuret joukot näitä ja sosialidemokraatteja olisivat valmiit tulemaan mukaan puolueemme toimintaan, jos vain saisivat tilaisuuden. Ennenkaikkea on ehdottoman varmaa, että vaaleissa saisimme tuolta alueelta huomattavasti enemmän ääniä kuin edellisissä vaaleissa. Ainakin tämä Menkijärven juttu olisi siis pohjiaan myöten selvitettävä. Luulen, että siihen on mahdollisuuksia, jos vain todella tarmokkaasti käydään asiaan käsiksi. Valitettavaa vain on, että nykyiseen virkakuntaan voi saatujen kokemusten perusteella varsin vähän luottaa. Olisi koetettava saada sellainen tutkija, joka täyttäisi velvollisuutensa millekään taholle sellaista sympatiaa tuntematta, joka asiattomasti vaikuttaa tutkimustyöhön. Hyvä olisi todellakin, jos B. Hilliä voitaisiin tässä tarkoituksessa käyttää. Hänellä on aika paljon tietoa tästä asiasta ennestään.

Toverillisin tervehdyksin;

Olli Olli

Sosialidemokraattiselle eduskuntaryhmälle ja puoluetoinikunnalle.

On luonnollista, että asiassa, joka on paisunut laajaksi ja monipuoliseksi, tämä selitys voi olla epätarkka, mutta tuomari Jauri Halmeen lakiasiantuntemuksesta saapunevat asiakirjat teille pian, joten voitte niiden avulla asiaan syvemmin tutustua, ja jos se on suinkin mahdollista, auttaa meitä asian eteenpäinviemisessä.

Sikäli kuin muistan, tapahtuivat ensimmäiset kuulustelut, joita toimitti Alajärven silloinen v.t. nimismies Thure Ylänkö ja piirin poliisikons-
taapeli Isak Hilli, Menkijärven sos.-dem. ty:n toiminnasta v. 1932. Täl-
löin kuulusteltiin minua ja vaimoani y.m., m.m. useita kansalaisia, jotka
jo silloin näyttivät omaavan suuren myötätunnon lapualaisiin ja joiden
yksityiselämä paikkakunnalla on osoittanut silloin tällöin rikollisia
taipumuksia. Näiden kuulustelujen tarkoitus näytti olevan saada todis-
teita viimeksimainituilta, että yhdistyksen toiminta on ollut kommuni-
tista ja lain vastaista. Kun ajankohta oli tällaisille toimenpiteille
varsin otollinen, niin käytti taantumuksellinen lapualaishulikanismin
sokaisema virkakunta apunaan moraalisesti rappeutuneita joukkoja.

Seuraus tästä oli, että helmikuun 7 p:nä 1933 oli ensikerran Alajärven y.m.pitäjien kärkeillä käsiteltävänä yhdistystämme vastaan nostettu lakkauttamisvaatimus, Tällöin syyttäjän todistajat Lauri Kankaanpää ja Juhani Kangas tie todistivat, että allekirjoittanut oli v. 1933...

Yhdistyksemme todistajat Juho Mäkelä, Teuvo Hunnako y.m. todistivat, että ei mainitussa tilaisuudessa ollut mitään tällaista tapahtunut.

Kihlakunnanoikeus antoi tällöin päätöksen, että ellei syyttäjä uusi kannettaan 14 vuorokauden kuluessa, niin kanne raukeaa, tuomiten samalla yhdistyksemme maksamaan todistajapalkkoja noin 300 mk. Nimismies uusi kantansa määrättynä aikana, ja se käsiteltiin senjälkeen valikäräjissä, jossa se sitten lykättiin lakimääräisiin ayskäräjiin.

Kun useat syyttäjän todistajat edellämäinituissa oikeuden istunnoissa tekivät p.k. väärän valan ja lisäksi asuma-asema näytti vaaralliselta, oli siitä seurauksena yleinen pelko, joten asiallisten täytyi hankkia lisää todistuksia pelastaakseen tilanteen. Näin syntyi tilanne, jolloin väärän valan tekijät olivat varsin korkeassa kurssissa.

Tämän jälkeen käytettiin asia useita kertoja mainitussa kihlakunnan oikeudessa, ja kuultiin luvusta todistajia molemmiin puoliin, kunnes helmikuun 5 p:nä 1934 antoi kihlakunnan oikeus yhdistyksemme lakkauttamispäätöksen. Oikeuden puheenjohtajana toimi Alavuden piirin nimismies Saari (nykyään tunnettu sinimusta).

Samanä päivänä tapahtui myöskin allekirjoittaneen y.m. vangitseminen, joten meiltä riistettiin oikeus vangitsemisen avulla oikeus valittaa

kihlakunnanoikeuden päätöksestä, joka kyllä olisi sen sietänyt. Vankinaolomme kesti helmikuun 5 p:stä huhtikuun 9 p:ään, jolloin meidät vapautettiin kihlakunnanoikeuden päätöksellä. (Oikeuden puheenjohtajana toimi tällöin varatuomari Gunnar Björk.)

Syyttäjän pyynnöstä lykättiin asian enenmpi käsittely ayskäräjiin, jolloin oikeuden puheenjohtajana toimi Björk vanhempi, joka sittemmin vapautti syytteestä kaikki muut, paitsi eräs Hilda Hunnako, joka sai 8 kk. tuomion väärästä valasta. Tämän tuomion hän sai oman tunnustuksensa perusteella, kun poliisiviranomaiset todistivat oikeudessa, että hän on tunnustanut tehneensä väärän valan, jonka hän kumminkin oikeudessa kielsi. Viimeksi mainittu henkilö on se välikappale, jonka avulla koko väärävalajuttu synnytettiin.

Viime aikoina on kumminkin pääsyt julkisuuteen tietoja siitä, millä tavalla tätä asiaa valmisteltiin. Mainisteen tässä joitakin esimerkkejä. Viimeksi mainittu, talossa syyttäjän todistajat Lauri Kankkunen ja Juho Kungas toidistivat, että allekirjoittanut oli v. 1935 aysjuhlien Viime käräjien aikana myönsi oikeuden jäsen harrastusmari Artturi Anttilan kommunistisen puheen, jossa oli kehoitettu m.m. kapinointia ayskäräjiin, minulle usein kehoitettiin lausua lausua lausua.

Yhdistyksemme todistajat Juho Mäkelä, Teuvo Hunnako y.m. todistivat, ~~kuukaudella 1934, jolloin Hunnako y.m. vakuutti, on nähty ja kuultu,~~

että poliisikonstaapeli Eetu Rintala oli ollut hänen kanssaan ulkonäkökirkkukunnanoikeus antoi tällöin päätöksen, että ellei syyttäjä uusi iltapäivän aikana, kovistaan ja vaati hänen peruuttamaan todistuskannettaan 14 vuorokauden kuluessa, niin kante raukeaa, tuomien samalla sen, vieden hänet syyttäjän kamariin väkivalloin, jossa peruutus to-yhdistyksemme maksamaan todistajapalkkoja noin 300 mk. Nimismies uusi dennäköisesti häneltä puserrettiin.

kanteen määrättyä aikaa, ja se käsiteltiin samalla valikarajissa, Valikarajilla huhtikuun 9 p:nä 1934 todisti vaasalainen etsivä Köykkä,

kun tuomari kysyi häneltä, onko Hunnako painostettu todistuksensa Kun useat syyttäjän todistajat edellämmainituissa oikeuden istunnoissa peruuttamiseen, sanoneensa hänelle, että jos tunnustaa syyllisyytensä, tekivät syyttäjien valon ja niiden syyttäjien kanssa niitti väkivalloin, oli niin voi päästä ehdonalaissella tuomiolla, joka on käytännössä sama kuin vapaus. Kun edellämmainittu henkilö on heikko ja lääkärin todistuksen mukaan sairastaa pitkällekehittyntä hermotautia, niin ei ole ihme, jos tämä muutoin yksinkertainen äiti haki vapautta osoitettua tietä, joka johti sekä hänen että muut niin surullisiin seurauksiin. Juttu jatkuu edelleenkin allekirjoittaneen y.m. nostamana vahingonkorvausjutuna valtiota vastaan virkamiehen aikansaamasta vahingosta.

Tämän kertomuksen ~~kuukaudella~~ alussa on mainittu, että 7 p:nä helmikuuta 1933 tuomittiin yhdistyksemme maksettavaksi n. 300 markkaa todistajapalkkioita. Niissä käräjissä, joissa tämä päätös tehtiin, vastasi yhdistyksen puolesta eräs Artturi Seppälä niminen henkilö, joka ei ollut tuota määrystä huomannut eikä kuullut. Näistä todistajapalkkioista myytiin yhdistyksemme omistama Menkijärven työväentalo 29 p:nä maaliskuuta 1933, ilman johtokunnan ja jäsenten tietoa koko asiasta. Kun allekirjoittaneen tietoon saapui tietoja tuosta tuosta myynnistä, tiedustelin sitä myöskin viranomaisilta, jotka myönsivät asian näin olevan. Valitin tällöin yhdistyksen puolesta Vaasan läänin maaherralle, sillä pidin myyntiä laittomana, kun se oli tapahtunut ilman ulosmittausta ja asianosaiten tietämättä. Kun viranomaisilta vaadittiin selitystä tämän laitoksen myynnin johdosta, niin oli poliisikonstaapeli Hilli, joka samalla oli myöskin ulosottoapulaisena, liittänyt selitykseen myöskin ulosmittauspöytäkirjan, jonkalaisesta toimenpiteestä ei kukaan voinut olla mitään tietoa. Läänölleeksi todistajaksi oli asiakirjaan merkitty valaajaksi synnytettiin. Heikki Seppälä -niminen henkilö. Ulosmittauspöytäkirja oli päivätty 21 päivälle helmikuuta 1933.

Kun tiedustelin asiaa Seppälältä ja yhdistyksen rahastonhoitajalta, jona toimi veljeni, niin eivät he tienneet ulosmittauksesta mitään. Tosin kyllä poliisi Hilli oli mainittuna päivänä käynyt yhdistyksen rahastonhoitajan luona erinäisten muiden asiain vuoksi ja oli

Maria Huusikko, joka oli toisessa vaimeni kotona. Kukaan heistä ei kuitenkaan tiennyt, että ulosmittaus olisi tapahtunut. Kun valittiin asiasta, antoivat Seppälä ja Huusikko kumpikin valahtoisensa todistuksen, että ei ulosmittausta tapahtunut mainitussa tilaisuudessa ja että ulosmittauspöytäkirja on siis väärennetty. Kumpikin varmisti todistuksen omakätisellä nimikirjoituksellaan. Että asia on näin, sitä todistaa myöskin Isak Hillin omat puheet. Eräs maanviljelijä Juha Saari oli kertonut B. Hillille, kun hän oli täällä tutkimassa asiaa minun vankina ollessani, poliisi Hillin sanoneen hänelle, että Menkijärven kommunistit tuntevat, että ulosmittauksesta täytyy kirjoittaa. Tämän todistuksena on Saari todistanut myöskin jo valallisesti oikeudessa 9 p:nä huhtikuuta 1934.

Yllämainittu Hillin lausunto todistaa, että kysymyksenalaisessa tilaisuu-
suudessa ei kirjoitettu pöytäkirjaa, ja että kirjoittamatta ei asiakirja
voi syntyä. Jos se on kirjoitettu muualla asianomaisten tietämättä, niin
silloin sen täytyy olla väärennetty. Maaherra kumminkin hylkäsi valituk-
seni.

kieltoa. Niissä korjauksissa, joissa tämä päätös tehtiin, vastasi yhdistyksen
valitusosatuksen hovioikeuteen, jonne sittenkin asiassa valittiin. Mutta
hovioikeuskin hylkäsi valitukseni katsoen, että asianomaisilla on oi-
keus kihlakunnan oikeudessa nostaa syyllisiä vastaan sellainen kanne
kuin katsovat aiheutta olevan. Tietoa koko asiasta. Kun aikakirjoitta-
min tiedon saapui tietoja tuosta tuosta myymästä, tiedustelin sitä.
Sitten asia käsiteltiin kihlakunnanoikeudessa talvikäräjillä 1934, jol-
loinkin viranomaisilta, jotka myönsivät asian näin olevan, valittiin tal-
loin oikeuden puheenjohtajana toimi jo ennenmainittu Alavuden nimismies
Isa Yhdistyksen puolesta vaasun läänin maaherralle, sillä tiedon myyn-
Saari. Tällöin katsoi kihlakunnanoikeus, että asia täytyy selvittää va-
litustietä. Asiassa kantoi ennenmainittu Artturi Seppälä.

Kun Seppälä, allekirjoittanut y.m. tulivat tällöin vangituiksi, niin riis-
oli myöskin aineottoseppälä, ja tällöin Seppälä myöskin aloitti
tettiin tässäkin asiassa meiltä valitusoikeus kihlakunnanoikeuden pää-
tuspöytäkirjan, josta näkyy, että Seppälä on ollut oikeutettu olla
tökestä, ja Seppälältä ryösti Alajärven silloinen v.t. nimismies Thure
mitään tietoa. Lapsuudelleksi todistukseksi oli Seppälä merkittä
Yläkö valitustietä saadun hovioikeuden päätöksen, ja on se vieläkin
Heikki Seppälä -niminen henkilö. Lapsuudelleksi Seppälä oli päivetty
sillä tiellä. Tämä voidaan myöskin todistaa.
21 päivällä helmikuuta 1933.

Lisäksi tulkoon mainituksi, että Heikki Seppälä ja Maria Humnako ovat kumme siunaustoin ja siunaus Seppälä ja Humnako ovat yhdistyksen vanhaa johtajia. myöskin B. Hillin kuulusteluissa kertoneet asian yllämainitulla tavalla, jona tosi valittiin, että Seppälä ja Humnako tulostamattomasti mitään. ja Heikki Seppälä lisäksi kertonut, että poliisi Eetu Rintala on pa- Tosin kyllä poliisi Hilli oli mainittuna päivänä käynyt yhdistyk- senne rahastonhoitajan luona erilaisten asiain vuoksi ja oli

Maria Hunnakko, joka oli toisessa väljeni kotona. Kukkaan heistä ei ollut
 tiennyt, että ulosmittaus olisi tapahtunut. Kun valittiin
 hoivapitelyä avulla yrittänyt häntä saada peruuttamaan todistustaan,
 antoivat Seppälä ja Hunnakko kumpikin valittuun todistukseen, että
 Yllämainittua B. Hillin laatiman kuulustelupöytäkirjan on Hunnakko
 ei ulosmittausta tapahtunut mainitussa tilaisuudessa ja että ulosmit-
 tauspöytäkirja on sitä väärennetty. Kumpikin varmista todistuksen oma-
 oikeaksi, joten Menkijärven työväentalon laittomasta myynnistä on ja
 kätisellä nimisillä tutkijallaan. Tätä asia on näin, sitä todistaa myös
 olemassa riittävät toteennäytökset oikeuden pöytäkirjoissa 9 p. ltk.
 Isak Hillin, joka on ollut eräs maanviljelijä Juhon Seppälän kanssa
 huhtikuuta 1934.

B. Hillin, joka on ollut tutkimassa asiaa minun vankina ollessa.

Työväenyhdistyksen talo, joka oli vakutettu 20,000 markasta, myytiin
 siis vain 310 mk. todista jampalkkioista. Ja on sen huutanut poliisi
 Rintala Alajärven suojeluskunnalle 1000 mk. hinnasta, joka taas on

myynyt sen Menkijärven maamiesseturalle 4000 mk. hinnasta. Talo sijait-
 see minun maallani ja on maamiesseturalla luvannut maksaa siitä vuokra,
 vaan vaadittaessa sitä on se maksusta kieltäytynyt. Kun Vaasan läänin
 maaherra, jolle olen asiasta kannellut ja valittanut pyytäen virke-
 apua, on ollut täysin tietoinen Menkijärven työväentalon kerro-
 sesta ryöstöstä, niin katsok, että hän on tehnyt silloin itsensä syy-
 pääksi virkavelvollisuuksiensa laiminlyömiseen. Tällainen tapaus kor-
 keassa ~~luottamus~~ luottamusvirassa olevalle henkilölle on niin sopi-
 maton, että siinä olisi käsitykseni mukaan aihetta vaikka välikysy-
 myksen tekoon.

Yhdistyksemme omistama irtaimisto on mennyt samoin, mutta ilman myy-
 tiä, ja käyttää sitä tätänykyä ennenmainittu Menkijärven Maamiesseturalla
 Irtaimistoa on vaadittu useita kertoja pois, vierasten miesten läsnä-
 ollessa pyydetty virke-apua, mutta turhaan. Alajärven silloinen v.t.

nimismies Thure Ylönkö ei siihen taipunut. - Irtaimistomme hoito on
 ollut hyvin merkillistä, mainitakseni vain yhden esimerkin. Syyskärä-
 jien aikana 1933 olivat Lauri Kankaanpää ja Juho Kangastie löytäneet
 yhdistyksemme omistaman valtakunnanlipun häväistynä ja töhrittyinä
 ihmisen ulostuksilla. Ne, jotka omaisuutta nykyään hallitsevat, teki-
 vät asiasta ilmiannon, ilmeisenä tarkoituksena saada syytteeseen yh-
 distyksen entisiä jäseniä. Sain johtolankoja asian selvittämiseksi.

Asian tutki eräs vaasalainen etsivä. Annoin hänelle ohjeita. Mutta kun
 asia rupesi selviytymään siten, että teon tekijöitä olivat yleisen
 syyttäjän todistajat yhdistyksemme lakkauttamisesta, ennenmaini-

ja Eriikki Seppälä lisäksi kertovat, että poliisi Eetu Rintala on pa-

tut Lauri Kankaanpää ja Juho Kangastie, niin lopetettiin tutkimukset

heti, luultavasti Thure Ylängön vaikutuksesta, joka tutkimuksissa oli mukana.

Ulkoon myös mainituksi, että olen saanut tietooni, että Menkijärven työväentalon myynnistä olisi ollut ilmoitus Alajärven kirkolle jollakin ilmoitustaululla, muilla papereilla peitettynä. Kun Menkijärven kirkosta on Alajärven kirkolle matkaa 17 km., niin en ole tästä tiennyt aikanaan, enempi kuin kukaan muukaan. Ja tällainen myynti olisi mahdollista vasta laillisen ulosmittauksen jälkeen.

Menkijärven juttu on siis tähän asti kaksiosainen. Ensinnä on yhdistyksemme lakkauttamisasia, sitten sitä seurannut vääränvalan juttu.

Wäärävalajuttu on nyt siinä vaiheessa, että jos asiassa saadaan lisätutkimuksia, niin todennäköisesti saadaan useita syyttäjien todistajia kiinni väärästä valasta. Mainitsen tässä muutamia esimerkkejä. Lauri Kankaanpää ja Kalle Orava ovat todistaneet yhdistyksemme lakkauttamisasiassa ja tästä asiasta oli jo lainvoiman saanut oikeuden päätös. Sen jälkeen ovat he todistaneet väärävalajutussa, tehden entiseen todistukseensa osittaisia muutoksia. Kun todistusten muutos ja peruutus on maton, että siinä olisi kertynyt mukana aihetta vaikka välikysymyksen tapahtunut oikeuden antaman päätöksen jälkeen, niin on se samaa kuin väärän valan tunnustus.

Yhdistyksemme omistama irtaimisto on mennyt samoin, mutta ilman myyjä. Näiden kanssa yhtäpitävästi on todistanut useita muita henkilöitä. Poliisi Isak Hilli on todistanut Ilmari Peltosen kuulustelupöytäkirjan oikeaksi, vaikka mainittua kuulustelua ei ole tapahtunut ollenkaan. Sanna Alho, Matti Orava, Lauri Orava ja Jaakko Kurensaari (kirjoitettu: Kuremsaari), että mainittua kuulustelua ei ole tapahtunut, ja lisäksi poliisi Kalle Holmeström (lienee Holmström), joka myös on ollut tilaisuudessa läsnä, ei tiedä mainitusta kuulustelusta mitään. Viimemainittu on myös jo todistanut asian oikeudessa huhtikuun 9 p:nä 1934.

Kummallinen asia, kun kaksi poliisia on kuulusteluissa mukana samanaikaisesti, ja toinen poliisi todistaa tilaisuudesta laaditun kuulustelupöytäkirjan oikeaksi, jota toinen ei tiedä mitään. Ja kumminkin on

yllämainitun asian johdosta vangittuna ollut Sanna Alho. Matti Orava, joka on ollut mukana ja Juhon Kurensaari, josta on saatu tutkimukset

asiaa ennen tutkineet, B. Williä lukuunottamatta, on ollut tarkoituksenaan
heti luultavasti Thure Ylängön vaikutuksesta, joka tutkineena on
toteuden salaaminen eikä sen ilmituleminen.

Olin tuomari Lauri Halmeen kanssa yhteydessä pari viikkoa sitten, joka
asiaa on viimeksi hoitanut. Päätimme silloin tehdä asiasta kantelun
oikeuskanalerille ja lisäksi päätimme pyytää, että eduskuntaryhmä saa
tutkia olisi meidän apunamme asiassa. Tuomari Halme lähetti kantelun, jon-
ka hän lähettää eduskuntaryhmälle. Olisi toivottavaa, että ryhmä valit-
sisi kaskuudesta jonkun arvovaltaisen viemään sen oikeuskanalerille.
Tähän tehtävään pitäisin sopivimpana tuomari Tanneria. Hän on jo ennen-
kin joutunut asian kanssa kosketuksiin. Oikeuskanaleri näet kertoi mi-
nulle henkilökohtaisesti Helsingissä käydessäni, että Tanner oli hänel-
le soittanut asiasta silloin kun allekirjoittanut y.m. olivat vangit-
tuina.
Haluaisimme, että eduskuntaryhmä olisi yhteistoiminnassa kanssamme sen
kiinni väärästä valasta. Haluimme tässä määrin saada oikeus-
tähden, että ellei oikeuskanaleri halua ryhtyä asiaan toimenpiteisiin,
niin ryhmällä on kaikki mahdollisuudet saada asia julkisuuteen väli-
miesasissa ja tästä asiasta on jo käsitelty useita kantoja.
Kysymys- ja kyselytietä muidenkin asiain yhteydessä. Jos asiassa saa-
daan lisätutkimus, niin olisi sille eduksi, jos B. Willi saisi osallis-
tutkimukseen tai olisi läsnä. Onhan tunnettua, että kun valtion vir-
kamiehet tutkivat virkamiesten rikoksia, niin ne eivät tee tehtävänsä
sellaisella perinpohjaisuudella kuin tällaisen asian selvitys edellyt-
tää. Olisi erittäin hyvä, jos vastapuolen asianomaisilla, m.m. allekir-
joittaneella, olisi edes läsnäolo-oikeus.
Vielä pyydän esittää puolueelle yhden pyynnön. Toivoisin, että puolue
voisi osallistua asiasta johtuviin kuluihin rahallisesti, sillä ehdel-
la, että jos yhdistyksemme omaisuus saadaan takaisin, johonka edelläker-
rotun perusteella on kaikki mahdollisuudet, niin me maksamme kaikki ta-
kaisin. Luottoa saisimme heti, kun saisimme talon haltuunsa. Olen rahot-
tanut tätä asiaa jo pääasiassa yksin ja olen uhrannut siihen varojani
noin 6000-7000 markkaa. Mutta vastustajassaan taantunutta,
jolla on valtiijan varat käytettävissään, unpuu ennen pitkää.

9 p:nä 1934.

Seuraavassa vielä muutama esimerkki taantumuksen saavutuksista. Kuorta-
neen kirkolta Alajärven Kurejoelle on matkaa n. 35 km. Tällä matkalla
on taantumuskautena ryöstetty kolme työväentaloa; nimittäin Kuortaneen,
Henkijärven ja Kurejoen työväentalot, joiden yhteinen omaisuus on ainak-
in 100,000 markkaa. Viimeksi mainittu talo on kuitenkin korkeimman oi-

yllämainittuun talon johdosta vangittuna ollut Eino Alho. Mutta pyytää-

asiaa ennen tutkineet, B. Hilliä lukuunottamatta, on ollut tarkoituksena keuden päätöksellä voitettu takaisin. Sama mahdollisuus on toisissakin totuuden salaaminen eikä sen ilmituleminen.

asioissa. Myöskin Kuortaneella on todistajia (katsokaa käsikirjoitusta, siinä on mainittu, että siinä kirjottajan tarkoitus on jättä

puhuttu kirjottajalle nimenä).

oikeuskanslerille ja lisäksi päätimme pyytää, että eduskuntaryhmä ~~sta~~ Luulen, että Menkijärven jutun perinpohjaisella tutkimuksella olisi ~~tämä~~ olisi meidän apunamme asiassa. Tuomari Halme laatii kantelun, josta myöskin merkitystä yleisen mielipiteen muodostumiseen näin vaalivuotena. Se avaisi monen silmät näillä mypäristöillä kavahtamaan porvarien lisäksi keskuudestaan jonkun arvovaltaisen vieraan sen oikeuskanslerille. kaisia keinoja varsinkin kun allekirjoittanut, joka on tämän jutun keskeisain henkilö, nauttii paitsi työväen, myöskin talonpoikain keskuudessa melkoista luottamusta.

Alajärvellä 2/3 1936
le soittanut asiasta silloin kun allekirjoittanut y.m. olivat vangittuina.

Haluaisimme, että eduskuntaryhmä olisi yhteistoiminnassa kanssamme sen tähden, että ellei oikeuskansleri halua ryhtyä asiassa toimenpiteisiin,

niin ryhmällä on kaikki mahdollisuudet saada asia julkisuuteen valikysymys- ja kyselytietä muidenkin asiain yhteydessä. Jos asiassa saada lisätutkimus, niin olisi sille eduksi, jos B. Hilli saisi osallistua tutkimukseen tai olisi läsnä. Onhan tunnettua, että kun valtion virkamiehet tutkivat virkamiesten rikoksia, niin ne eivät tee tehtävänsä sellaisella perinpohjaisuudella kuin tällaisen asian selvitys edellyttää. Olisi erittäin hyvä, jos vastapuolen asianomaisilla, m.m. allekirjoittaneella, olisi edes läsnäolo-oikeus.

Vielä pyydän esittää puolueelle yhden pyynnön. Toivoisin, että puolue voisi osallistua asiasta johtuviin kuluihin rahallisesti, sillä ehdolla, että jos yhdistyksemme omaisuus saadaan takaisin, johonka edelläkierotun perusteella on kaikki mahdollisuudet, niin me maksamme kaikki takaisin. Luottoa saaisimme heti, kun saaisimme talon haltuunme. Olen rahoittanut tätä asiaa jo pääasiassa yksin ja olen ohjannut siihen varojani noin ~~6000-7000~~ 6000-7000 markkaa. Mutta vastustaessaan taantumusta, jolla on valtiijan varat käytettävissään, uupuu ennen pitkää.

Seuraavassa vielä muutama esimerkki taantumuksen saavutuksista. Kuortaneen kirkolta Alajärven Kurejoelle on matkaa n. 35 km. Tällä matkalla on taantumuskautena ryöstetty kolme työväentaloa: nimittäin Kuortaneen, Menkijärven ja Kurejoen työväentalot, joiden yhteinen omaisuus on ainakin 100,000 markkaa. Viimeksimainittu talo on kuitenkin korkeimman oi-

1
Sisäli Luomassa oleskunta
ryhmälle ja perustee Laimittumassa

Kun olen kirjautunut viime
marssinun Lapsella, näin Helsingissä,
jalkain olen tässä, eräällä Jos. Tuom.
Joukosta ryhmän kokouksessa,
jossa keskusteltiin m. m. n. k.
Munkijärven jutusta. Luvattiin
eräät oleskunta ryhmän jäsenet.
Minusta Laimittumassa, että
antaisin asiaa heille kirjallisen
seurustuksen, jonka lupauskin
heille Laimittumassa.

On luonnollista, että asiaa,
joka on paitsut laajaksi ja moni-
muotoiseksi, se vai alla epätyydyttävä.
Omitu Luomari Lauri Laitusen laki
asiain Laimittumasta, saapummeat asia
kirjat kirjain heille, että vaitte asiain
ryhmänin Laimittumasta, ja jos se on riis-
ojin maastasi, niin antaa meitä
Laurin Laimittumassa.

Kuulan seurustuksessa antaa
epätyydyttävistä tistaja asiasta:
Sisäli kun muistan, Lapsella
ensimmäiset keskustelut, jaita Laimittu
Munkijärven piltainen U. L. niiskumies
Hurre ylämäki ja parisi koulusta
ijasta Hilli. Munkijärven Jos. Tuom.
Laimittumassa Laimittumassa V. 1932.

sillä joiden myöntäminen, kun ne
 ei tapahtunut ilman seloa mitään
 ja asioiden tieläisyyttä. Kun siun-
 tamaisista vaadittiin selityksiä tämän
 laittaman myöntämisestä, niin ei
 joutunut kantaapeli joutunut Hilli, joka sanoo
 ei myöskään seloa asioiden tieläis-
 myt selityksen myöskään seloa mitään
 kirjain, jankalaisesta tämän pituus.
 Ei siellä näin seloa mitään tieläis.

Sisäsi asetti tasistajaksi ei asia
 kirjaan merkitty Heikki Joppala,
 niminen henkilö. selomittaus kirjain
 ei päämäärä 21 p. le. helmikuuta 1999.

Kun tiedustelin asiaa, Joppalasta ja
 yhteistyksen rahaston hoitajasta, jano tui-
 minen selvi, niin ei he tiedustelut
 mistä asetta myöntä. Toin kyllä Halin
 Hilli, ei mainittuna päämäärä kirjain
 yhteistyksen rahaston hoitajan suora,
 erinäisten muuten asiain, tui ja ei
 Joppala alkoi mainitussa tilaisuudessa
 muutama ja lisäksi eräs naimen Maria
 Hummaho ei alkoi tilaisuudessa tämä
 joka ei tässä selvi kotona. Vanhukaa
 ei hoitimet, että selomittaus alin
 tapahtunut. Kun valittiin asiasta
 antainat. Joppala ja Hummaho kum-
 jokin, valittiin tasistajaksi, että
 ei selomittauksesta tapahtunut maini-
 tussa tilaisuudessa ja, että selomittaus
 kirjain on väärin. Kumpikin
 varmasti tasistuksen ammatilla
 nimi kirjain. Tämä asia on näin
 sillä tasistat myöskään joutunut Hillin am-
 matilla.

tasistat. Toin myöntäjä joutunut Jouti
 ei tapahtunut J. Hillin kummit ei tässä
 tutkimassa asia, minun tasistat asia.
 joutunut Hillin panon, ^{hän} Hillin
 kummit tasistat, että selomittaus
 kirjain. Tämän tasistuksen on
 Jouti tasistat myöskään ja valittiin
 aikunsa 9 p. le. helmikuuta 1999.

Yllä mainittu Hillin tasistat tasistat,
 että ei yhteistyksen alaisuudessa tilaisuudessa
 ei kirjain, ja kirjain ei ei asia kirja
 reisi myöntä ja jos se on kirjain muuten
 asiain tasistat, niin siinä reisi
 kirjain seloa väärin.

Maaherra kummit kirjain valittiin
 reisi antain valittiin kirjain kummit
 joutunut selomittaus valittiin asiasta.

Kun kummit myöskään kirjain
 valittiin kirjain, että kirjain
 on aikunsa kirjain aikunsa
 mistä myöntä kirjain selomittaus
 kummit, kun kirjain aikunsa.

Tämän asia kirjain kirjain
 aikunsa kirjain kirjain 1999. joutunut
 aikunsa kirjain kirjain kirjain ^{mainittu} kirjain
 kummit kirjain kirjain Jouti.

Tämän kirjain kirjain
 aikunsa, että asia kirjain selomittaus valittiin
 kirjain. Kirjain kirjain kirjain
 kummit kirjain kirjain kirjain.

Kun Joppala alkoi kirjain
 ei. m. kirjain kirjain kirjain
 kirjain kirjain kirjain kirjain
 kirjain aikunsa kirjain kirjain
 kirjain kirjain kirjain kirjain

[illegible]

Kuosti. Hämeen pitäinen R. L. niminen
 Tuore asutus valtiustietä saaden
 Lansi kirkon ja päätiksen ja on se vielä
 kuin piti liitä. Tämä Maistane
 myöskin tahtoo.

Lipänsi Tuulkaon mainitsuksi, että Heikki
Leppästä ja Maria Lemmukka, on myöskin
O. Linnin kunnustetuissa, kertonut, ja
yksi mainitsella tavalla ja Heikki
Leppästä Lipänsi kertonut, että Oskari
Eetu Rintala on jatkain laulekyn avulla
yrittänyt häntä parasta perustamaan
laulekynsa.

Yllä mainitun B. Eliin.
Laitaman huuhtelun näytteen
on Hämäläinen ja Järvi.
myöskin laistaneet kirkonkunnan
asunnossa ja valahtaneet rikeksi.
Joten Munkijärven kirkonkunnan
Laitamasta nappimista on ja ohimassa
riittävästi talle näytökset, ohimassa.

Aikunon kirjallisuuden 9 p. l.
Suomen Kirjallisuuden Seura 1934.

Työväen yhdistyksen talo, joka
 oli rakennettu 2,000 markalla myytiin
 pois vain 310 markan taittajia palkkioita
 ja on sen hirtannut J. L. Riihinen
 Helsingin kaupungin kunnalle 1000
 markan hinnalla, joka taas on sen
 myynyt Helsingin kaupungin kunnalle
 4000 markan hinnalla.

Tata sijaitsee Minnen maallari
ja on maamies seura luvannut maksaa
sitä ruukkaa, vaan ruukistaan
sitä on se maksusta kiistäjyngyt.

9

[illegible]

Yhteistyksenäme ammatissa
istaimista on mennyt kauan, ^{ammatin} kauan
myyntiä ja käyttöä sitä tätä myyjä
ennen mainittu Munkijärven maan
seura. Yhtäimistä on kaikkien seita
kertaja pois, vierasten miesten läsnä ollessa
myyjä, vierka apua, mutta, turhaan.

Kajärnen rikkinäinen v. l. nimismies
Jenske Glänsö ei ole riisen laipsumut.

Syrtimistaema haite en essent
hypin merkittävä, naimittamien
pieniä vaaroja epäilee Henerkin.

Puustjärven aikana 1999
 Alust: Lauri Kangasnpää ja Jukka
 Kangaspie, lähtäneet yhdistykseemme
 antamaan valtakunnallisen lipun
 häviöstä ja tästä ilmiön
 ulostulusta. M. ja K. on aivan
 myöskin haluttu tehdä ajasta
 ilmiön, tarkaten eli pöytäkirja:
 sen yhdistyksen, entisiä jäseniä.

Tais gaita fantazija apima peltinami-
sėjų apia žuiki eras reasataisen
etpina.

10.

Amma hänelle ohjeita. Mutta kun
asia rupeesi sekunäköisemmäksi Teon Ekinäsi
ovat opkeisen puuttajan lapeistajat
opkeistajamme lakkauttamis asiansa
ennen mainitut. Sauri Kangaspaan
ja jaska Kangaslie, niin tapetettiin
tutkimukset heli, luvattiin
Tunne opkeisiin naiputuksesta, jaska
tutkimukset muuna.

Tulkaen myöskin mainittuksi, että
apen saanut tietää, että Munkijärven
tönnän talon myyjäistä, siinä seut. ismaister
Kajärven kirkosta, jollakin ismaisterlautele,
Haida paperista Opetustönnä, van kun
Munkijärvenkylästä. Kajärven kirkalle on
17 kilometrin matkaa, niin on alle tölle
liennyt aikanaan, enenpää kun kirkon
munkaan. Ja tällainen siis maadunni
vasta laillan ulos mittauksen jälkeen.

Montkijärven gutter on tähän Växi
piis kaksikokainen, eräs on yhä elossa toinen
kuoli kukaan ei ole, pitte pitä kukaan
näätä nala gutter.

Väärä vala juttu on myrkkyä
vaihessa, että jos ajattelee paahtaa
lisa tutkimuksia, niin taten väkisesti.
paahtaa meitä ruuttajain lastista
kinni väärästä valasta.

Mainitsem. Lapsi ja itsensä
 Eimerikeji: Lauri Vanhaampää ja
 Kalle Ahava, ovat tähtistäneet ystävänsä
 Lakkauttamis asiassa ja toista apinaa ali
 ja lain naimaan saanut aikunon
 pöytä. Sen jälkeen he ovat tähtistäneet
 nuorisovalta asiassa, kenen entiseen
 tähtistykseenä erinäisiä muntakia.

11.

Kun lastusten muutos ja parantus
on tapahtunut siksi, antaman
päättöksen jälkeen, niin on se sama kuin
vääran koulun tunnus.

Naisten kanssa yhtäpitävästi on
tiedostanut useita muita heikkouksia.

Pääsi yhäk Shiki on todistunut
yhtäsi Petäsen kunnustelu päijälänsijän
aiheeksi, vaikka ei mainittu kunnus-
teus, se tapahtunut edelleen.

Janna Rho, Matti Orava, Lauri Orava
ja Jaakko Kurenniemi, jota ei mainittu
huomautelussa epe tapahtumista ja
lisäksi mainittiin Kalle Halmesmäen joka
myöskin on ollut tilaisuuksissa toimii
ei tiedä mainitusta huomautelusta
mitään. Viinimieskin mainittu on
myöskin ja todistanut asian aikunsa
kukin kerran 9 p:nä 1934.

Kunnallinen asia, kuin kukaan
 joutui on kunnusteluissa muutama
 kunnan aikaisempi ja toinen koki
 tuosta tilaisuudesta taatun kunnustuksen
 käyttökirjain aikaksi, jota toinen ei tiedä
 mitään. ja kunnallisiin on yllämainittu
 asian jaksot, ovat kunnallista
 Janssi Kko. Mutta kunnallista lausua
 kunnallista toinen näkyy, kuin asia
 kirjat kunnalliset, että kunnallinen
 väkijonon valon koki asiaa oli
 koki kunnallista "Joksi Lilli".

Maikki esmä herättä kiittänee
 erottamaan, että, niillä, jotka on
 oiaa ennen tulkineet, D. Hinnin
 lukunsa ottamasta on ollut tarvetta

Supskurejais matlaksij at 1994.)

talouden salaaminen, eikä sen ilmi-
tuleminen.

Olisi Tuomari Lauri Salmeen
haassa yhtäsoja pari riinkaa pille, ja
apina on riimmuutaksi haitannut.

Päätimme piltain tehdä apinalla
kauppa aikunsausterille ja piltain
päättämme piltain, ja esikunta myy
alisi meidän apinamme apinalla.

Tuomari Salme lausii kauppaa,
joka hän ~~tehtävä~~ esikunta myy
Niin alisi tainastaa, että myy
vähitellen harkkumestoon, josta
arvo välttämättä henkilön välttämättä
sen aikunsausterille.

Tämän tehtävään piltain rapineen
Tuomari Tuomari, kun hän on ja
enon joutunut apin haassa koke-
tutuksi. Aikunsausteri, maet kertai
minun henkili kaitaisopli
Lukijissa kaitaisopli, että Tuomari
ali haassa kaitaisopli apinalla
piltain kun arvo kirjattanut 7. m.
ali ronegittuna.

Haluanne, että esikunta
myy on yhtäsojainnassa
haassa, sen piltain, että esik-
kunta haassa haassa myy apinalla
tainen piltain, niin kaitaisopli on
kaitaisopli haassa kaitaisopli haassa
kaitaisopli, kaitaisopli ja
kaitaisopli. Täten myy apinalla
apinalla. ja apinalla haassa
kaitaisopli, niin alisi apinalla esik-
ja D. Lili piltain apinalla kaitaisopli,
tai piltain esikunta

Ennen tunnettu kun välttämättä välttämättä
myy piltain, välttämättä kaitaisopli, niin
on ei tee välttämättä piltain piltain
kaitaisopli, kun välttämättä apinalla
piltain esikunta. Aikunsausteri haassa
välttämättä apinalla m. m. apinalla kaitaisopli
nelli alisi, esikunta esikunta.

Vielä kaitaisopli esikunta piltain
apinalla piltain, ja nimittain piltain
kaitaisopli apinalla apinalla kaitaisopli
kaitaisopli. Täten esikunta, että ja
apinalla piltain apinalla kaitaisopli
kaitaisopli, josta esikunta kaitaisopli
on kaitaisopli kaitaisopli, niin me
kaitaisopli kaitaisopli. Täten
kaitaisopli kaitaisopli, kun kaitaisopli
kaitaisopli. Olisi kaitaisopli taitaisopli
kaitaisopli apinalla apinalla ja
Olisi kaitaisopli kaitaisopli välttämättä
nelli 6000-7000 markkaa. Olisi
kaitaisopli apinalla kaitaisopli, ja on
välttämättä kaitaisopli kaitaisopli
kaitaisopli enon piltain kaitaisopli.

Seuraavassa muutama esimerkki
kaitaisopli kaitaisopli.
Kaitaisopli kaitaisopli, kaitaisopli kaitaisopli
on nelli 35 kilometriä, taitaisopli
kaitaisopli kaitaisopli kaitaisopli kaitaisopli
kaitaisopli kaitaisopli, kaitaisopli
ja kaitaisopli kaitaisopli kaitaisopli
kaitaisopli kaitaisopli 10000 markkaa.

Viimeksi mainittu on kaitaisopli kaitaisopli
nelli kaitaisopli kaitaisopli kaitaisopli,
kaitaisopli kaitaisopli on kaitaisopli
kaitaisopli. Myöskin kaitaisopli on kaitaisopli
kaitaisopli kaitaisopli kaitaisopli
kaitaisopli.